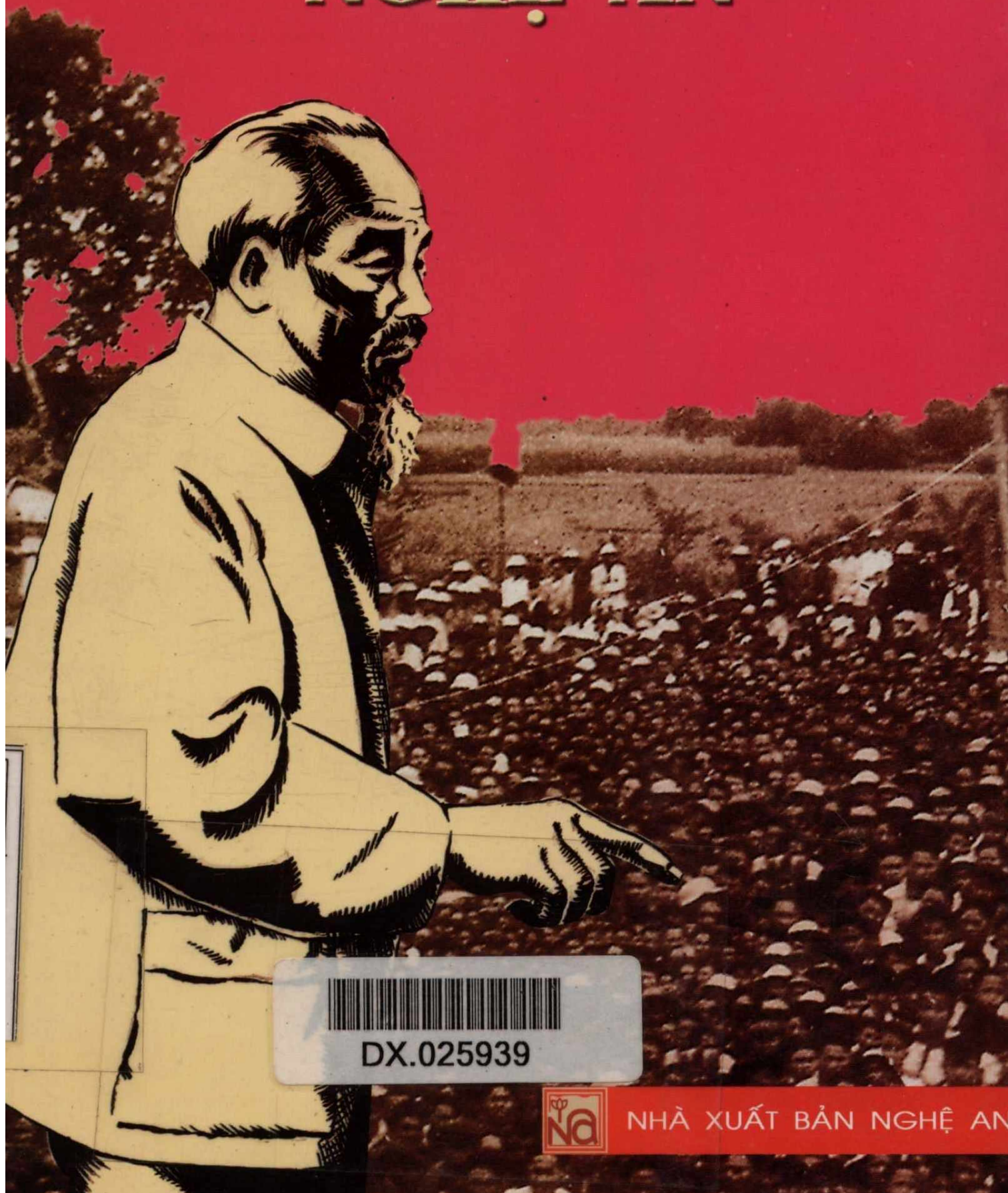

BÁC HỒ VỚI QUÊ HƯƠNG NGHỆ AN

DX.025939

NHÀ XUẤT BẢN NGHỆ AN

BAN SƯU TẦM VÀ BIÊN TẬP

BÙI NGỌC TAM
NGÔ ĐỨC KHÁNH
HOÀNG MINH TRUYỀN
DƯƠNG VĂN EM

TIỂU BAN NGHIÊN CỨU LỊCH SỬ ĐẢNG
TỈNH ỦY NGHỆ AN

**BÁC HỒ
VỚI QUÊ HƯƠNG
NGHỆ AN**

NHÀ XUẤT BẢN NGHỆ AN
2006

*Quê hương nghĩa trọng tình cao
Năm mươi năm ấy biết bao là tình !*

(CÂU THƠ CỦA BÁC HỒ TRONG DỊP
VỀ THĂM QUÊ HƯƠNG, 14 - 6 -1957)

LỜI NÓI ĐẦU

Chủ tịch Hồ Chí Minh, người có tình yêu quê hương tha thiết, đã từng phải sống xa quê hương Nghệ An nửa thế kỷ. Từ năm 1906, Người đã theo cha vào học ở kinh đô Huế. Năm 1911, Người đi tìm đường cứu nước và bôn ba hải ngoại suốt ba mươi năm. Đến năm 1941, Người mới về nước. Sau Cách mạng tháng Tám, 1945, đất nước ta lại bước vào cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp. Mãi tới năm 1957, Bác Hồ mới có dịp về thăm quê hương lần thứ nhất, sau năm mươi năm xa cách. Năm 1961, Người lại về thăm quê lần thứ hai và cũng là lần cuối cùng !

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã vĩnh biệt chúng ta từ tháng 9 năm 1969, nhưng “muôn vàn tình thân yêu” của Người để lại còn chan chứa trong triệu triệu trái tim Việt Nam. Đối với Đảng bộ và nhân dân Nghệ An, hình ảnh trù mền và những lời chỉ bảo ân cần của Bác trong hai lần Người về thăm quê còn đọng lại những ấn tượng rất đẹp đẽ và sâu sắc.

Để đáp ứng yêu cầu của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân trong tỉnh, nhân dịp kỷ niệm 49 năm Bác về thăm quê hương lần thứ nhất, chúng tôi tái bản cuốn “Bác Hồ với quê hương Nghệ An” (xuất bản lần đầu năm 1970).

Cuốn sách này bao gồm những bài viết, lời nói của Bác Hồ đối với quê hương Nghệ An kể từ lúc Người còn hoạt động ở nước ngoài cho tới khi Người gửi bức thư cuối cùng cho Đảng bộ và nhân dân tỉnh nhà (21-7-1969).

Mặc dù Tiểu ban Nghiên cứu lịch sử Đảng Tỉnh uỷ Nghệ An đã cố gắng sưu tầm, biên tập nhưng trong cuốn sách này chắc không tránh khỏi thiếu sót. Mong bạn đọc góp ý và bổ sung thêm tư liệu để lần tái bản sau được hoàn hảo hơn.

*Hiện nay, trong công cuộc đổi mới, công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, những bài viết, lời nói của Bác Hồ trong cuốn sách này vẫn là những bài học bổ ích, thiết thực và là nguồn cổ vũ, động viên rất lớn đối với mỗi cán bộ, đảng viên và nhân dân tỉnh nhà; thúc giục mọi người cố gắng vươn lên đáp ứng lòng mong mỏi thiết tha của Người: **“Rất mong đồng bào và đồng chí tỉnh nhà ra sức phấn đấu làm cho Nghệ An mau trở thành một trong những tỉnh khá nhất ở miền Bắc”**.*

**TIỂU BAN NGHIÊN CỨU LỊCH SỬ ĐẢNG
TỈNH ỦY NGHỆ AN**

*Cán bộ, đảng viên phải gương mẫu thực hiện công tác
phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân.*

Hà Nội, 19.5.69

Bác Hồ

*Ảnh Bác Hồ tặng tình nhà nhân dịp kỷ niệm lần thứ 79
ngày sinh của Người*

THƯ GỬI QUỐC TẾ NÔNG DÂN

Các đồng chí thân mến !

Vì liên lạc khó khăn nên trước đây tôi chưa có thể báo cáo để các đồng chí biết về phong trào nông dân ở Đông Dương.

Phong trào ấy được xây dựng và phát triển, tóm tắt như sau : đến ngày 1 tháng 5, phong trào mới bắt đầu bằng những cuộc biểu tình nhỏ và hiện nay đang tiếp tục phát triển nhanh chóng. Ở Nam Kỳ, mặc dầu bị đế quốc Pháp đàn áp dã man, nhưng nông dân bảy tỉnh (Gia Định, Chợ Lớn, Vĩnh Long, Sa Đéc, Bến Tre, Thủ Dầu Một, Mỹ Tho) vẫn đấu tranh liên tiếp và anh dũng. Trong hầu hết các cuộc biểu tình, đều có nhiều người bị thương, bị giết và bị bắt. Những người bị bắt đều bị kết án từ 5 đến 10 năm tù khổ sai. Phong trào lan sang Trung Kỳ bắt đầu bằng nhiều cuộc biểu tình chính trị lớn nổ ra trong ngày 1 tháng 8, tuy có chậm hơn các nơi, nhưng ở đây, phong trào rộng lớn và mãnh liệt. Không kể những cuộc đấu tranh và biểu tình đã nổ ra từ trước ngày 20 tháng 8 năm 1930, nông dân hai tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh tổ chức liên tiếp những cuộc biểu tình lớn hưởng ứng công nhân bãi công ở Vinh - Bến Thủy (tỉnh lỵ và trung tâm công nghiệp ở Nghệ An). Từ 20 tháng 8 đến 6 tháng 10 năm 1930, có 39 cuộc biểu tình và mít tinh bao gồm 69.350 nông dân, trong đó có những cuộc từ 20.000 đến 30.000 người tham dự. Hiện nay, ở một số làng đỏ, Xô viết nông dân đã được thành lập.

Từ ngày 1 tháng 5 đến ngày 1 tháng 10, hơn 50.000 nông dân đã vào Nông hội (Nam Kỳ 15.000, Trung Kỳ 35.000).

Đế quốc Pháp khủng bố phong trào nông dân dữ dội chưa từng thấy. Như ở Nghệ An, chỉ trong một cuộc biểu tình ở phủ Hưng Nguyên, máy bay thả bom giết chết 171 nông dân. Ở Thanh Chương (một huyện khác ở Nghệ An), 103 người bị bắn chết trong một lúc. Riêng ở tỉnh Nghệ An đã có 393 người bị giết trong 7 cuộc biểu tình, nhiều làng đỏ bị triệt hạ và đốt trụi. Mặc dầu bị đàn áp dã man, phong trào vẫn tiếp tục phát triển, chứng cứ là nông dân ở Bắc Kỳ từ trước vẫn im lặng, nay cũng đã bắt đầu đấu tranh (tỉnh Thái Bình, Hà Nam, Kiến An).

Tôi sẽ báo cáo chi tiết hơn với các đồng chí về vấn đề này.

Sắp tới đây, chúng tôi sẽ tổ chức Đại hội nông dân lần thứ nhất. Yêu cầu các đồng chí cho ý kiến và chỉ thị cần thiết, kèm theo một bức thư cổ vũ gửi cho Đại hội ấy. Yêu cầu trả lời cho chúng tôi qua Quốc tế Cộng sản và theo chúng tôi nghĩ, nếu Quốc tế Nông dân có thể giúp đỡ gấp cho các nạn nhân bị khủng bố thì rất hay.

Ngày 5 tháng 11 năm 1930

ÁI QUỐC

*Hồ Chí Minh toàn tập, tập 3, 1930 - 1945
NXB Chính trị Quốc gia HN, 1995, trang 53, 54*

NGHỆ - TỈNH ĐỎ

Hai tỉnh Nghệ An và Hà Tĩnh ở cách 360 ki-lô-mét về phía bắc thành phố Huế, kinh đô nước An Nam (nơi tên vua “bù nhìn” thiết lập triều đình) và cách 326 ki-lô-mét về phía nam Hà Nội, thủ phủ xứ Đông Dương thuộc đế quốc Pháp. Tỉnh Nghệ An có 3 phủ, 6 huyện với số dân 614.000 người ở 942 làng. Tỉnh Hà Tĩnh có 2 phủ, 6 huyện với số dân 405.000 người. Trong số 500.000 người đàn ông của cả hai tỉnh thì 120.000 người phải đóng thuế thân 2đ20 mỗi năm một đầu người.

Hà Tĩnh không có công nghiệp. Vinh là thành phố chính của Nghệ An. Ở Vinh, có một nhà ga xe lửa lớn, một nhà máy điện nước, một nhà máy diêm, 5 nhà máy cưa, 2 xưởng sửa chữa ô-tô và một vài xưởng nhỏ, tất cả dùng 4.000 công nhân.

Ngoài số công nhân đó và một số quan lại, chủ đồn điền, người buôn bán, nhân dân hai tỉnh đều là bần và trung nông (hơn 1 triệu).

Địa thế hai tỉnh nhiều rừng núi, đất đai cằn cỗi, nông giang chẳng có, ở đây thường xảy ra lụt, bão, do đó nhân dân đói khát và nơi ăn chốn ở rất khổ sở. Sự thuế nặng nề và nạn áp bức xã hội và chính trị làm cho cảnh ngộ của họ càng cùng cực hơn.

Nhân dân Nghệ - Tĩnh nổi tiếng cứng đầu. Trong thời kỳ Pháp xâm lược cũng như trong các phong trào cách mạng quốc gia (1905 - 1925) Nghệ - Tĩnh đã nổi tiếng. Trong cuộc

đấu tranh hiện nay, công nhân và nông dân Nghệ - Tĩnh vẫn giữ vững truyền thống cách mạng của mình.

Từ tháng 5 đến tháng 12, công nhân Nghệ An (Vinh) đã 8 lần bãi công và biểu tình có 2.500 người tham gia. Cũng trong thời gian đó, 137 cuộc biểu tình đã nổ ra bao gồm tất cả 300.000 nông dân.

Thiệt hại : 625 nông dân bị máy bay ném bom và súng máy giết chết, 8 làng bị triệt hạ, hơn 1.000 chiến sĩ bị bắt giam, hàng trăm người bị đem đi đày.

Ở hai tỉnh, hơn 60.000 nông dân (đàn ông, đàn bà, và thanh niên) đã được tổ chức vào Hội.

Nghệ - Tĩnh thật xứng đáng với danh hiệu “đỏ” !

II

Từ ngày 26 tháng 12 đến ngày 19 tháng 1 có hai cuộc lễ lớn ở gần Vinh : một cuộc lễ “đỏ” và một cuộc lễ “vàng”.

Cuộc lễ thứ nhất được tổ chức ở làng Lộc Đa cách Vinh 2 ki-lô-mét, 4.000 công nhân thành phố Vinh và nông dân Hưng Nguyên, Nghi Lộc đã đến dự để làm lễ truy điệu những chiến sĩ bị hy sinh trong ngày 11 tháng 12, nhân dịp kỷ niệm Công xã Quảng Châu.

Một lá cờ búa liềm được chăng ra trên bàn thờ đầy hương hoa, xung quanh cắm 100 lá cờ đỏ và một dây 200 ngọn đèn đỏ. 10 giờ đêm, khi mọi người đã đến đông đủ, hai đoàn xe đạp được bố trí tuần tra trên các ngã đường về Vinh và Bến Thủy mà từ các ngã đó lính Pháp có thể kéo đến, còn một đoàn khác vây quanh quần chúng và hát bài Quốc tế ca. Lệnh “mặc niệm” bỗng nhiên được đưa ra. Người chủ trì buổi lễ lên đọc điều văn. Sau đó, đại biểu Công hội, Nông hội và đại biểu các làng lên nói chuyện.

Một đại biểu đề nghị ngày hôm sau, tất cả các chợ ở Hưng Nguyên và Nghi Lộc đều bãi thị.

Đề nghị đó được mọi người nhiệt liệt hưởng ứng. Ngày hôm sau, đúng như lời cam kết, tất cả các chợ đều vắng tanh.

Trong lúc buổi lễ đang tiến hành, anh em công nhân cắt điện làm cho cả thành phố Vinh - Bến Thủy bị chìm ngập 10 phút trong đêm tối.

III

Bom đạn, súng máy, đốt nhà, đồn binh (28 đồn mới được dựng lên ở riêng Nghệ An), tuyên truyền của chính phủ, báo chí ... đều bất lực không dập tắt nổi phong trào cách mạng của Nghệ - Tĩnh. Vì thế bọn đế quốc Pháp đã nghĩ ra một thủ đoạn mới : tổ chức những cuộc biểu tình phản cách mạng và bắt buộc nhân dân thành phố tham gia.

Ngày 19 tháng 1, nhân dân 24 khu phố bị lôi ra đường, từng tốp một bước theo nhịp trống, mang theo 5 lá cờ vàng có cờ 3 sắc⁽¹⁾ đề lên góc. Cờ vàng là quốc kỳ của Vương quốc An Nam. Những đoàn người “quy thuận” (bọn Pháp đặt cho họ cái tên này, mặc dầu những người An Nam đáng thương đó chưa khi nào chiến đấu) bị dẫn đến hoàng cung (nơi bọn quan lại thường đến đó bái vọng nhà vua, mặc dầu ông ta không bao giờ đến đó). Họ được viên tổng đốc bận lễ phục đón tiếp. “Quan lớn” nói với họ như thế này : “Bây giờ nhân dân thành phố đã xin tạ lỗi, quy thuận Chính phủ Nam triều và Chính phủ Pháp thì phải lo giữ gìn trật tự, an ninh trong thành phố. Các người đừng nghe những lời tuyên truyền bậy bạ và đừng phạm những điều đáng chê trách”. (Tên tổng

(1) Cờ 3 sắc, xanh, trắng, đỏ là quốc kỳ của nước Pháp.

đốc muốn nói đến cách mạng đây, nhưng nó không dám dùng những tính từ quá chua cay, mỗi khi nói đến cách mạng trước nhân dân). Tên tổng đốc bảo mọi người lạy ba lạy trước ảnh vua để tỏ lòng trung với vua. Rồi nó dẫn nhân dân đến trước toà sứ và cũng buộc phải lạy ba lần để tỏ lòng trung thành với đế quốc Pháp.

Bọn đế quốc và phong kiến Nam triều xem cuộc biểu tình tỏ lòng trung thành đó là một thành công lớn của chúng và hôm sau tin này được đăng đầy trên báo chí.

Chúng định tiếp tục tổ chức những cuộc biểu tình như vậy ở Nghệ - Tĩnh. Nhưng ở các thôn xã có nông dân cách mạng thì khó mà tổ chức được như ở thành phố, nơi mà chúng chỉ tập hợp được một số người ngốc nghếch mà thôi.

Ngày 19 tháng 2 năm 1931

*Hồ Chí Minh toàn tập, tập 3
Sdd tr. 71, 72*

THƯ GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN ĐÔNG DƯƠNG

(Trích)

E - LỰC LƯỢNG CỦA ĐẢNG :

Muốn hiểu sức mạnh và chỗ yếu của Đảng ở Trung và Bắc thì chúng ta nên xem bảng này :

	Đảng viên	Chi bộ	Thanh niên	Công hội	Nông hội	Phụ nữ	Ghi chú
- Nam Đàn	170	21	641		10.000	452	
- Thanh Chương	273	27	78		10.077	232	
- Anh Sơn	123	18	35		4.350	62	
- Yên Dũng ⁽¹⁾	11	15			3.022		
- Diễn Châu	51	2			345		
- Quỳnh Lưu	33	4			278		
- Vinh	185	8		312			
- Hưng Nguyên	55	9			2.032	70	
- Nghi Lộc	58	15			1.574		
- Hà Tĩnh	370		122		2.000	48	
- Quảng Trị	42						
- Quảng Ngãi	69				1.200		
- Bình Định	40				100		
- Hải Phòng	37	9	8	101			
- Hòn Gai	8			10			
- Nam Định	115		31	293	100		

(1) Yên Thành

	Đảng viên	Chi bộ	Thanh niên	Công hội	Nông hội	Phụ nữ	Ghi chú
- Phú Lý	82	8	13		300		
- Thái Bình	40		14		270		
- Hải Dương	9		1		31		
- Hà Đông	12				51		
- Bắc Ninh	6						
- Hà Nội	36						

Ngày 20 tháng 4 năm 1931
NGUYỄN ÁI QUỐC

Hồ Chí Minh toàn tập - tập II NXB
Chính trị quốc gia - 1995 - tr.74

THƯ GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ TỈNH NHÀ

Hà Nội, ngày 17 tháng 9 năm 1945

Cùng các đồng chí bản tỉnh⁽¹⁾

(Xem rồi, nhớ chuyển cho các bạn hạ cấp⁽²⁾)

Các đồng chí,

Thư này, tôi không dùng danh nghĩa Chủ tịch của Chính phủ, nhưng chỉ lấy danh nghĩa của một người đồng chí già mà viết để san sẻ ít nhiều kinh nghiệm với các đồng chí.

1. Cuộc dân tộc cách mạng thành công này có những ý nghĩa rất to tát mà chúng ta cần phải nhận rõ. Ý nghĩa đó là : trong một thời gian rất vắn, chúng ta đã phá tan chế độ *quân chủ chuyên chế* mấy nghìn năm nay. Chúng ta đã đánh đổ cái nền thống trị của hai đế quốc chủ nghĩa : Pháp và Nhật. Chúng ta đã lập nên một chính thể *Dân chủ Cộng hoà*. Đó là một cuộc thắng lợi xưa nay chưa từng thấy trong lịch sử nước ta.

2. Vì sao có cuộc thắng lợi đó ?

Một phần là vì tình hình quốc tế thuận tiện cho ta. Nhất là vì lực lượng của cuộc toàn dân đoàn kết. Tất cả các dân tộc, các giai cấp, các địa phương, các tôn giáo đều nổi dậy theo lá cờ Việt Minh để tranh lại quyền độc lập cho Tổ quốc.

(1) Tỉnh nhà.

(2) Cấp dưới.

Lực lượng toàn dân là lực lượng vĩ đại hơn hết. Không ai chiến thắng được lực lượng đó.

3. Công việc phá hoại xong rồi. Nay bước đầu công việc dọn dẹp sắp đặt, giữ gìn kiến thiết. À ! Việc này mới khó chứ ! Trong việc phá hoại chống kẻ thù, đòi độc lập thì dễ dàng kéo cả toàn dân. Trong việc kiến thiết thì khó kéo hơn, vì nó đụng chạm đến quyền lợi riêng của một đôi giai tầng⁽¹⁾ trong nước. Vả lại, chúng tôi phải thật thà thừa nhận rằng kinh nghiệm chúng ta còn ít, tài năng chúng ta còn kém, mà công việc thì nhiều : nào quân sự, nào ngoại giao, nào tài chính..., trăm đầu nghìn mối, đều những việc mới lạ cho chúng ta. Lại thêm nguy hiểm ngoại xâm và tình hình nội trị.

4. Khó thì khó thật, nhưng chúng ta quyết tâm, chúng ta vừa làm vừa học, nhất là chúng ta cố mà theo cho đúng chính sách của Chính phủ, thì nhất định chúng ta vượt qua hết thảy những sự khó khăn đó. Nói tóm tắt, chính sách của Chính phủ là :

- Củng cố sự đoàn kết toàn dân.
- Sửa đổi những khuyết điểm khắp các phương diện.

5. Ở các địa phương, những khuyết điểm to nhất là:

a) Khuynh hướng chật hẹp và bao biện. Việc gì cũng do người Việt Minh làm, không biết đem những người có danh vọng hoặc có tài cán ở địa phương vào giúp việc.

b) Lạm dụng hình phạt. Những đứa phản quốc có chứng cứ rõ ràng phải trừng trị đã đành. Nhưng chúng ta không nên đào bới những chuyện cũ ra làm án mới. Đối với những người không nguy hiểm lắm, thì nên dùng chính sách cảm hoá,

(1) Tầng lớp, giai cấp

khoan dung, không nên bắt bớ lung tung, không nên tịch thu vô lý, làm cho dân kinh khủng.

c) Kỳ luật không đủ nghiêm. Để cho bọn giả mạo tiếng Chính phủ hoặc tên Việt Minh ức hiếp dân, xoáy tiền dân, lấy đồ đạc của dân, làm cho dân oán.

d) Đề phòng hủ hoá. Cán bộ ta nhiều người “cúc cung tận tụy”, hết sức trung thành với nhiệm vụ, với Chính phủ, với quốc dân. Nhưng cũng có người hủ hoá, lên mặt làm quan cách mạng, hoặc là độc hành, độc đoán, hoặc là dĩ công dinh tư⁽¹⁾. Thậm chí dùng pháp công để báo thù tư⁽²⁾, làm cho dân oán đến Chính phủ và Đoàn thể.

đ) Những khuyết điểm trên, nhỏ thì làm cho dân chúng hoang mang, lớn thì làm cho nền đoàn kết lay động.

Chúng ta phải lập tức sửa đổi ngay,
Chúng ta không sợ có khuyết điểm,
Chúng ta chỉ sợ không có quyết tâm sửa đổi,
Chúng ta phải lấy lòng “chí công vô tư”.

Chúng ta phải hiểu rõ và theo đúng chính sách của Chính phủ thì những khuyết điểm nói trên sẽ dễ sửa đổi và sự toàn dân đoàn kết sẽ càng vững vàng.

Trong công tác, có vấn đề gì khó giải quyết, các đồng chí cứ viết thư thảo luận với tôi. Tôi rất sẵn sàng giúp ý kiến.

Chào thân ái
HỒ CHÍ MINH

*Hồ Chí Minh toàn tập,
Tập 4 (1945 - 1946)
Sdd. tr. 20, 21*

(1) Lấy của chung làm của riêng.

(2) Dùng pháp luật Nhà nước để trả thù riêng.

LỜI CẢM ƠN ĐỒNG BÀO CÔNG GIÁO

Kính gửi các giám mục và đồng bào công giáo Vinh, Hà Tĩnh, Quảng Bình.

Tôi thay mặt Chính phủ cảm ơn bức thư các vị đã gửi cho chúng tôi. Trong thư nói :

“Dù phải hy sinh xương máu để kiến thiết một nước nhà tự do, hạnh phúc hoàn toàn, thì chúng tôi cũng sẵn sàng không ngần ngại”.

Câu nói nhiệt tình đó tỏ rằng các vị là những người chân chính yêu nước, đồng thời cũng là những tín đồ chân chính của Đức Giê-su. Đức Giê-su hy sinh vì muốn loài người tự do, hạnh phúc, đồng bào ta cả lương lẫn giáo cũng vì tự do, hạnh phúc cho toàn dân mà hy sinh phấn đấu.

Chúng tôi mong rằng các anh em công giáo toàn thế giới sẵn sàng hưởng ứng lời kêu gọi thống thiết của đồng bào công giáo ta.

Một lần nữa, tôi cảm ơn các vị và chúc các vị bình yên.

Hà Nội, ngày 14 tháng 10 năm 1945

HỒ CHÍ MINH

Hồ Chí Minh - Toàn tập,

Tập 4. Sdd - tr.50

GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ TRUNG BỘ

Cùng các đồng chí Trung Bộ,

Hôm tôi vào Thanh, Tôi có ý đi gặp các đồng chí để phê bình kiểm thảo và bàn bạc công việc chung. Tiếc vì hoàn cảnh không tiện. Vậy tôi có mấy lời dặn các đồng chí như sau này, mong các đồng chí chú ý :

1. Trong lúc dân tộc đang ở trên ngã tư đường, chết hay sống, mất hay còn, mỗi một đồng chí và toàn cả Đoàn thể phải đem tất cả tinh thần và lực lượng ra để đưa toàn dân quay về một hướng, nhằm vào một đích : đánh đuổi thực dân Pháp, làm cho nước được thống nhất và độc lập.

Vì vậy, mỗi một đồng chí và toàn cả Đoàn thể phải :

Sáng suốt, khôn khéo,

Cẩn thận, kiên quyết,

Siêng năng, nhất trí.

2. Cuộc trường kỳ kháng chiến này tức là dân tộc cách mệnh đến trình độ tối cao. Trong lúc này, tư tưởng và hành động của mỗi một đồng chí rất quan hệ đến toàn quốc. Nếu một người sơ suất, một việc sơ suất là có thể hỏng việc to : sai một ly, đi một dặm.

Vì vậy, ta phải kiên quyết tẩy sạch những khuyết điểm sau này :

a) *Địa phương chủ nghĩa* : Chỉ chăm chú lợi ích của địa phương mình mà không nhìn đến lợi ích của toàn bộ. Do

khuyết điểm đó mà sinh ra những việc, xem qua thì hình như không quan hệ gì mấy, kỳ thực rất có hại đến kế hoạch chung. Thí dụ, muốn giữ lấy tất cả cán bộ và vật liệu cho địa phương mình, không bằng lòng để cấp trên điều động cán bộ và vật liệu đến những nơi cần kíp.

b) Ốc bè phái : Ai hẩu với mình thì dù nói không đúng cũng nghe, tài không có cũng dùng. Ai không thân với mình thì dù họ có tài cũng tìm cách dìm họ xuống, họ nói phải mấy cũng không nghe.

Đó là một khuyết điểm rất có hại. Nó làm cho Đoàn thể mất cán bộ, kém nhất trí, thường hỏng việc. Đó là một chứng bệnh rất nguy hiểm.

c) Cô độc hẹp hòi : Chúng ta phải nhớ rằng, người đời ai cũng có chỗ hay chỗ dở. Ta phải dùng chỗ hay của người và giúp người sửa chữa chỗ dở. Dùng người cũng như dùng gỗ. Người thợ khéo thì gỗ to, nhỏ, thẳng, cong đều tùy chỗ mà dùng được.

Tư tưởng hẹp hòi thì hành động cũng hẹp hòi. Tư tưởng hẹp hòi thì nhiều thù mà ít bạn (như vấn đề tôn giáo). Người mà hẹp hòi thì ít kẻ giúp. Đoàn thể mà hẹp hòi thì không phát triển.

d) Ham chuộng hình thức : Việc gì không xét đến cái kết quả thiết thực, cần kíp, chỉ chăm bề hình thức bên ngoài, chỉ muốn phô trương cho oai. Thí dụ : ngày nay tập quân sự, cốt nhất là biết bắn súng, dùng dao, ném lựu đạn, dùng địa thế, khéo mò dêm, khéo do thám; nói tóm lại : cốt tập cho mọi người biết đánh du kích. Thế mà có nhiều nơi chỉ để thời giờ tập “một hai, một hai”. Thế thì khác gì *tập lễ nhạc để đi chữa cháy*. Lại như chào cờ thì bắt người ta dừng xe lại, bắt mặc áo dài v.v... Làm hình thức như thế, kết quả chỉ làm cho dân oán.

e) *Ích kỷ, kiêu ngạo v.v...* Thậm chí có nơi, có những đồng chí còn giữ óc địa vị, cố tranh làm cho được ủy viên này, chủ tịch kia.

Còn có những đồng chí chỉ lo ăn ngon, mặc đẹp, lo phát tài, lo chiếm của công làm của tư, đạo đức cách mệnh thế nào, dư luận chê bai thế nào cũng mặc.

Có những đồng chí còn giữ thói “một người làm nên cả họ được nhờ”, đem bà con bằng hữu vào chức này việc kia, làm được, không được mặc kệ. Hồng việc đã có Đoàn thể chịu, cốt cho bà con, bạn hữu có địa vị là được.

Có nơi, các đồng chí chẳng những không phê bình giúp nhau sửa đổi, mà lại che đậy cho nhau, tha thứ cho nhau, giấu cả Đoàn thể. Thành thử càng ngày càng hủ hoá, càng hồng việc.

Còn những đồng chí hay có tính kiêu ngạo, tự mãn, tự túc, cho mình là cự đồng chí, cự chính trị phạm thì giỏi hơn ai hết, ai cũng không bằng mình. Vẫn biết nhà pha đế quốc là một trường huấn luyện. Nhưng công tác thực tế là một trường thi; vả lại, nếu cự chính trị phạm là giỏi hơn hết, thì những đồng chí không có “hân hạnh” ở tù, những đồng chí mới đều vô tài vô dụng cả sao.

Mỗi một đồng chí ta phải có thái độ khiêm tốn, càng cao, càng giỏi, càng khiêm tốn, phải có lòng cầu tiến bộ. Phải nhớ câu nói của ông thầy chúng ta : “Phải học thêm, phải học mãi”. Tự mãn, tự túc là bó mình lại, không cho mình tiến bộ thêm.

Vẫn biết các đồng chí Trung Bộ nói chung thì có nhiều ưu điểm như : nhẫn nại, chịu khó, kiên quyết, tháo vát, nhiều sáng kiến. Đó là những tính rất quý báu. Nó làm căn bản cho những tính tốt khác phát triển. Nhưng trong thời kỳ khó khăn

nặng nề này, chỉ có những ưu điểm ấy thôi cũng chưa đủ. Các đồng chí cần phải đem căn bản tốt đó mà kiên quyết khắc phục cho những khuyết điểm vừa kể trên, thì chúng ta mới chắc đi đến hoàn toàn thắng lợi.

Các đồng chí lại phải làm cho được những điều này:

- *Đoàn thể phải quân sự hóa, tư tưởng và hành động phải tuyệt đối nhất trí.* Đoàn thể là đạo quân tiên phong. Nếu lúc xung phong mà người nói thế này, kẻ muốn thế khác, cèn thối ngược, trống đánh xuôi thì còn mong gì thắng trận.

Chẳng những Đoàn thể ta phải nhất trí mà Quân, Lâm, Chính cũng phải nhất trí.

- Trong các cơ quan chỉ huy, chọn người phải đích đáng, quyền hạn phải phân minh, liên lạc phải mật thiết, hợp tác phải chặt chẽ, phải tuyệt đối tránh cái lối lạm quyền, oai biện, xung đột, phù diện và suy ty, không phụ trách.

- Phải giữ vững những giao thông liên lạc giữa các tỉnh, các khu và giữa Trung Bộ với Nam Bộ, Bắc Bộ.

Giao thông là mạch máu của mọi việc.

Giao thông tắc thì việc gì cũng khó

Giao thông tốt thì việc gì cũng dễ dàng.

Mong các đồng chí đem toàn bộ tinh thần cách mệnh mà khắc phục khuyết điểm, phát triển các ưu điểm, đồng tâm hiệp lực, đoàn kết nội bộ, mở rộng hàng ngũ, chấn chỉnh công tác để lãnh đạo toàn dân hăng hái vào trận kháng chiến đi đến thắng lợi vẻ vang.

Chào thân ái và quyết thắng

HỒ CHÍ MINH

Viết năm 1947

Hồ Chí Minh toàn tập,

Tập 5 - Sdd tr.76-79

THƯ GỬI ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ LIÊN KHU

Ngày 12 tháng 6 năm 1947

Các đồng chí,

Hôm nay các đồng chí khai hội, những vấn đề đem ra bàn bạc, đã đầy đủ rồi. Chỉ cần phải : Hội thì phải nghị, nghị thì phải quyết, quyết thì phải hành. Tôi thêm một ý kiến :

Các đồng chí đều là cán bộ cao cấp tức là những người phụ trách vận mệnh an nguy của nước nhà và dân tộc. Vì vậy mỗi đồng chí phải gắng làm cho đúng 5 chữ.

Trí : Là phải có mưu trí, biết rõ ràng sức ta, sức địch, đặt kế hoạch cho đúng, cho khéo. Luôn luôn nhớ câu : “Trí bí tri kỳ, bách chiến bách thắng”.

Nhân : Là đối với bộ đội và nhân dân phải “đồng cam cộng khổ”. Phải yêu quý và săn sóc bộ đội và nhân dân như mỗi người thầy, người anh và người bạn. Những địch nhân đã chạy qua phía ta, hoặc đã bị ta bắt, phải đối đãi họ tử tế.

Dũng : Khi đã có kế hoạch đầy đủ, thì phải dũng cảm mà thi hành, kiên quyết mà thi hành, phải luôn luôn giữ vững cái chí : “Nếu không thành công thì quyết thành nhân”.

Nghĩa : Mệnh lệnh nghiêm minh, thưởng phạt công bằng. Trọng dụng người có tài, nghe theo những lời phải. Chớ kiêu ngạo, chớ tự túc.

Liêm : Chớ tham danh, chớ tham lợi, chớ tham sắc.

Nếu thiếu một trong 5 điều đó, tức là một khuyết điểm to và ảnh hưởng đến công tác. Tuy người ta ai cũng có nhược điểm. Nhưng đã trung thành vì Tổ quốc, vì đồng bào thì nhất định làm được 5 điều đó. Mà cán bộ làm đúng 5 điều đó thì trường kỳ kháng chiến nhất định thắng lợi, thống nhất độc lập chắc chắn thành công.

Chào thân ái và quyết thắng
HỒ CHÍ MINH

Tài liệu lưu trữ tại

Tiểu Ban nghiên cứu lịch sử Đảng Tỉnh uỷ Nghệ An.

THƯ GỬI TOÀN THỂ BỘ ĐỘI VÀ DÂN QUÂN TỈNH NGHỆ AN

Tôi gửi lời thăm bộ đội và dân quân du kích tỉnh Nghệ An. Tôi muốn gửi lời khen ngợi anh em, nhưng biết khen cái gì ? Gần đây các anh em những bộ đội khác đã lập nhiều chiến công rực rỡ như Đông Khê, Thất Khê, Tuyên Quang, Sông Lô v.v... Họ đã giết được nhiều địch, cướp được nhiều súng, thắng được nhiều trận. Còn bộ đội này thì làm được gì đáng khen.

Mong từ nay trở đi, anh em cố gắng luyện tập, chuẩn bị học tập kinh nghiệm của các bộ đội khác. Từ cán bộ cho đến tất cả chiến sĩ khuyên răn nhau, thi đua nhau, giúp đỡ nhau. Cố sức làm thế nào cho theo kịp hoặc làm hơn những bộ đội khác trong cuộc luyện tập bộ đội lập chiến công.

Tôi chờ kết quả thắng lợi của anh em để gửi thư khen ngợi anh em như tôi đã vui lòng khen ngợi những bộ đội đánh rất giỏi.

Chào thân ái và quyết thắng

Chủ tịch Chính phủ

HỒ CHÍ MINH

Sách "Lời Hồ Chủ tịch"

Sở Thông tin Liên khu IV 5 - 1948

Lưu tại phòng lịch sử Quán khu IV

Bức thư này Bác Hồ tự đánh máy, giao cho Thiếu tướng Trần Tử Bình, Phó thanh tra quân đội Quốc gia Việt Nam chuyển cho toàn thể bộ đội và dân quân Nghệ An trong dịp Thiếu tướng đi thanh tra Bộ đội Quân khu 4.

THƯ CẢM ƠN ĐỒNG BÀO TRẠI SẢN XUẤT NGHỆ AN

Cảm ơn đồng bào đã gửi biếu tôi những màn, tất, áo.

Tôi mong đồng bào hăng hái xung phong *Thi đua ái quốc*, làm cho đủ tự cấp tự túc và tiến bộ về mọi mặt. Mỗi người thi đua với nhau, các trại thi đua với nhau. Như thế nhất định tiến bộ và thành công.

Chào thân ái và quyết thắng
HỒ CHÍ MINH

Báo Cứu quốc, chi nhánh số 6

Số 1041, ngày 15 - 9 - 1948

**(ĐIỆN) GỬI : ỦY BAN KHÁNG CHIẾN
HÀNH CHÍNH LIÊN KHU IV**

*(Nhờ chuyển Ban tổ chức tuần lễ
ủng hộ Bình - Trị - Thiên của Nghệ An).*

1. Tiếp được khu đoàn TN⁽¹⁾ báo cáo về việc lạc quyền giúp Bình - Trị - Thiên, tôi và cụ Bùi Bằng Đoàn mỗi người quyền một tháng lương.

2. Tôi lại quyền một áo lụa thêu chữ và hoa rất đẹp do Hội Phật giáo biểu tôi về dịp sinh nhật.

3. Tôi mong đồng bào Thanh - Nghệ - Tĩnh sốt sắng giúp đỡ đồng bào Bình - Trị - Thiên.

Chào thân ái và quyết thắng
HỒ CHÍ MINH

(1) TN là nguyên văn trong bản sao của UBKCHC Nghệ An; có thể là *thanh niên* (người sưu tầm).

THƯ GỬI ĐỘI LÃO QUÂN HUYỆN NAM ĐÀN

Ngày 17 tháng 2 năm 1949

Gửi Đội lão quân Nam Đàn,

Tôi rất vui lòng thay mặt Chính phủ chúc mừng Đội lão quân Nam Đàn đã thành lập và mong rằng : các huyện, các tỉnh khác cũng sẽ thành lập những đội lão quân.

Theo ý tôi thì các Đội lão quân cần phải tổ chức đường hoàng và công tác thiết thực nhằm vào 3 điểm chính :

1. *Quân sự* : Đôn đốc dân quân du kích các làng tổ chức hẩn hoi, luyện tập chu đáo, canh gác cẩn thận. Khuyến khích thanh niên hăng hái tham gia bộ đội để giết giặc ngoại xâm.

2. *Kinh tế* : Đôn đốc đồng bào trong huyện ra sức tăng gia sản xuất để đủ ăn, đủ mặc và giúp đỡ bộ đội để diệt giặc đói.

3. *Văn hoá* : Đôn đốc đồng bào hăng hái đi học để diệt giặc dốt.

Nói tóm lại : Nhiệm vụ chính của Đội lão quân là làm cho phong trào thi đua ái quốc sôi nổi, rộng khắp, thiết

thực, bền bỉ để làm cho giai đoạn cầm cự mau thắng lợi
và để chuẩn bị đầy đủ cho cuộc tổng phản công.

Tôi chúc Đội lão quân phát triển.

Chào thân ái và quyết thắng

HỒ CHÍ MINH

Bản in ly-tô của Phòng thông tin

huyện Nam Đàn, 1949, lưu tại Tiểu ban

Nghiên cứu lịch sử Đảng Tỉnh ủy Nghệ An.

THƯ GỬI ÔNG HOÀNG PHAN KÍNH VÀ TRẦN LÊ HỮU, XÃ NAM LIÊN, HUYỆN NAM ĐÀN

Kính trả lời Cậu và Dượng ⁽¹⁾

1. Tôi rất cảm ơn Cậu và Dượng đã gửi thư cho tôi. tôi chưa về thăm được, không phải vì vô tình với quê hương, nhưng vì lẽ này : Trong lúc giặc Pháp đang giày xéo trên đất nước ta, thì phận sự của mỗi người Việt Nam là “*vì nước quên nhà, vì công quên tư*”. Là một người đầy tớ chung của đồng bào, tôi càng phải như thế. Vì vậy tôi chưa kịp viết thư hoặc về thăm.

2. Nhân dân ta vừa đánh đổ chế độ phong kiến mấy nghìn năm, và phá tan xiềng xích nô lệ gần một thế kỷ, để xây dựng một nước Việt Nam mới.

Trong lúc lật đổ những tường vách cũ và đang xây đắp ngôi lâu đài mới, thì chắc không khỏi có những mụn bào, gạch bể và những thứ ghét rác khác. Chúng ta sẽ quét sạch dần dần.

Trong lúc kháng chiến và kiến quốc, nhân dân ta có những thành công to lớn, vẻ vang; nhưng cũng không khỏi

(1) Tháng 4 - 1949, khi nhận được thư của các ông Hoàng Phan Kính và Trần Lê Hữu là Cậu và Dượng của mình, Bác Hồ đã gửi thư trả lời. Bức thư này tự tay Bác đánh máy và ký tên, hiện còn lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

có nhiều khuyết điểm. Chúng ta sửa chữa khuyết điểm ấy dần dần. Chúng ta nhất định sửa được, vì chúng ta quyết tâm sửa chữa.

3. Bốn phận của tôi, Chính phủ cùng các cơ quan đoàn thể địa phương, mà cũng là bốn phận của mỗi người dân là làm những việc có ích cho đồng bào, cho Tổ quốc.

Vì vậy, tôi và Chính phủ cùng các cơ quan, đoàn thể địa phương rất vui lòng nhận những *phê bình, sáng kiến, đề nghị* của đồng bào ...

Đồng thời, quốc dân thì có bốn phận triệt để thi hành mệnh lệnh của Chính phủ.

4. Tôi rất mong Cậu và Dượng cùng các cụ phụ lão, các vị thân hào, thân sĩ thường giúp đỡ tôi và Chính phủ bằng cách gửi những *phê bình, sáng kiến và đề nghị*.

Tôi lại mong Cậu, Dượng cùng các cụ, các vị đơn đốc, giúp đỡ đồng bào địa phương xung phong *thi đua ái quốc* làm cho Nam Đàn thành một huyện *KIẾU MẪU*, Nghệ An thành một tỉnh *kiểu mẫu*, trong mọi công việc kháng chiến và kiến quốc.

Kính gửi Cậu và Dượng và nhờ Cậu và Dượng chuyển đến thân thích nội ngoại, các cụ, các vị và đồng bào trong xã trong huyện lời chào thân ái và quyết thắng, và cho các cháu nhi đồng nhiều cái hôn.

4 - 1949

Cháu

HỒ CHÍ MINH

THƯ GỬI CÁC HỘI MẸ CHIẾN SĨ LIÊN KHU IV

Ngày 1 tháng 5 năm 1949

Thưa các cụ, các bà,

Tôi thường nhận thư và quà các cụ, các bà gửi cho. Tôi rất cảm động và cảm ơn. Tiếc vì bận việc quá tôi không kịp trả lời riêng từng người, vậy tôi xin trả lời chung trong thư này.

Các chiến sĩ thì sẵn sàng hy sinh gia đình, hy sinh tính mệnh để giết giặc cứu nước, bảo vệ đồng bào. Các cụ, các bà thì thương yêu săn sóc chiến sĩ như con cháu ruột thịt. Thế là các cụ, các bà cũng trực tiếp tham gia kháng chiến.

Đồng thời các cụ, các bà còn hăng hái *Thi đua ái quốc* để làm kiểu mẫu cho con cháu và đồng bào ở hậu phương. Nhiều cụ, bà tuy tuổi tác đã cao, vẫn cố gắng học chữ, học làm tính. Thật là đáng kính, đáng quý.

Chẳng những các chiến sĩ mà tôi và Chính phủ cũng biết ơn các cụ, các bà.

Tôi mong rằng khắp cả nước, các liên khu, các tỉnh, các làng, ở đâu cũng có Hội mẹ chiến sĩ. Còn các chiến sĩ thì phải hiếu với mẹ nuôi bằng cách thi đua giết nhiều giặc, cướp nhiều súng, lập nhiều công làm cho rạng danh và đền bồi công ơn của các bà mẹ chiến sĩ.

Kính chúc các mẹ mạnh khỏe,

Chào thân ái và quyết thắng
HỒ CHÍ MINH

“Bác Hồ với Bình Trị Thiên”, Ban NCLS Đảng và Ty Thông tin Văn hóa Bình Trị Thiên xuất bản, 1977, tr. 20 - 21.

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO TỈNH NGHỆ AN

Tháng 8 năm 1949

Cảm ơn đồng bào đã tặng tôi món quà quý báu trong dịp sinh nhật của tôi - là thành tích thi đua 4 tháng đầu năm 1949.

Sau đây, tôi có mấy lời thân ái nhắc khuyên đồng bào.

- Thi đua phải thiết thực, bền bỉ, rộng khắp.
- Dân quân phải tổ chức chặt chẽ, tập luyện hăng hái, vũ trang đầy đủ.

- 6 huyện đã thanh toán nạn mù chữ. Thế là tốt lắm, Chính phủ sẽ gửi giấy khen. Phải giúp các huyện kia thanh toán cho xong nội trong năm nay.

- Tôi rất vui lòng rằng xã nào cũng có phụ nữ tham gia Hội đồng nhân dân. Phụ nữ phải tham gia chính quyền nhiều hơn và thiết thực hơn nữa, 64 xã, tức là một phần ba trong tỉnh đã làm được : đoàn kết chặt chẽ, chính quyền củng cố, dân quân vững vàng thì hai phần ba kia phải thi đua làm được như thế.

- Phải phát triển và củng cố phong trào hợp tác xã và tập đoàn đổi công. Những người phụ trách phải tháo vát và trong sạch. Đời sống mới trong thôn quê phải phát triển hơn.

- Tỉnh ta đã có đà khá vững để tiến bộ mọi mặt. Mong đồng bào tiếp tục thi đua và giúp nhau thi đua làm cho Nghệ An thành một tỉnh kiểu mẫu trong mọi công việc kháng chiến và kiến quốc.

Chào thân ái và quyết thắng

HỒ CHÍ MINH

Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5.

THƯ GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ LIÊN KHU IV

Nhân dịp đồng chí Thanh⁽¹⁾ vào, tôi gửi lời thân ái hỏi thăm các đồng chí.

Xem lại những công việc trong thời kỳ vừa qua, các đồng chí đã lượm được khá *ưu điểm*.

Như nội bộ đoàn kết hơn, Bình Trị Thiên được chấn chỉnh hơn, sự lãnh đạo của Đoàn thể tuy chưa đều nhưng đã bao quát hơn trước.

Nhưng vẫn còn nhiều khuyết điểm như :

- Còn nhiều xu hướng cá nhân, bản vị, địa phương.
- Sự lãnh đạo về chính quyền, nhất là về kinh tế, không được quán xuyên.
- Dân vận chưa được đầy đủ. Mặt trận chưa đoàn kết được tất cả thân sĩ, trí thức.
- Một số cán bộ chưa thực hiện *Cần Kiệm Liêm Chính*, thậm chí hủ hoá. Phần nhiều khuyết điểm do đó mà ra.
- Chưa vận dụng được nhân lực, vật lực, tài lực để phụng sự kháng chiến, nhất là ở Thanh Hoá.

(1) Đồng chí Nguyễn Chí Thanh.

Tôi mong các đồng chí kiên quyết sửa chữa những khuyết điểm và phát triển những ưu điểm nói trên, thì mọi việc sẽ thành công.

Chào thân ái và quyết thắng

Tháng 9 năm 1949

HỒ CHÍ MINH

Hồ Chí Minh toàn tập,

Tập 5, Sdd - tr. 682, 683

THƯ GỬI PHỤ NỮ LIÊN HIỆP LIÊN KHU IV

(*Nhờ Phụ nữ Liên hiệp Trung ương chuyển⁽¹⁾*)

Tôi gửi lời thân ái khen ngợi phụ nữ Nghệ An đã hăng hái góp *quỹ tham gia kháng chiến*, đặc biệt là :

Bà Đỗ Thị Lưu xã Đại Đồng đã góp 16.000 đồng

Bà Vũ Thị Mai, xã Đồng Thanh 13.000 đồng.

Bà Lê Thị Hồng, bà Lương Thị Linh, bà Lê Thị La, mỗi bà 1.000 đồng.

Tôi chưa nhận được báo cáo của Thanh Hoá và Hà Tĩnh. Nhưng tôi chắc rằng phụ nữ hai tỉnh ấy sẽ không chịu kém chị em Nghệ An.

Sau đây tôi nhắc qua kinh nghiệm Bắc Bộ cho chị em Trung Bộ biết. Mặc dù chính phủ định miễn, toàn thể phụ nữ Bắc Bộ xin góp và mỗi người đã góp nhiều hơn suất tiền đã định cho nam giới. Thí dụ (theo báo tôi vừa nhận được trong lúc đang viết thư này). Phụ nữ xã Hùng Ứng (Ninh Bình) góp 47.000 đồng, Dạ Sơn là một xã nhỏ chỉ có 33 phụ nữ góp 12.220 đồng.

Nói chung trong việc kháng chiến kiến quốc, phụ nữ ta đều hăng hái, đáng khen. Tôi mong chị em toàn khu cố gắng thi đua hơn nữa, tiến bộ hơn nữa.

Chào thân ái và quyết thắng

HỒ CHÍ MINH

(1) Bài in trong cuốn *Hội mẹ chiến sĩ* của Chi hội liên hiệp phụ nữ liên khu 4, in ngày 28 - 2- 1950.

Thư không ghi ngày tháng, có thể là cuối năm 1949.

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO LIÊN KHU IV

Đồng bào thân mến !

Từ ngày kháng chiến đến nay, đồng bào mọi nơi đã cố gắng và đang cố gắng làm tròn nhiệm vụ người công dân đối với Tổ quốc.

Phần đông cán bộ thì tận tụy, biết gần gũi dân, đoàn kết, học hỏi dân, và lãnh đạo dân thi đua làm mọi công việc kháng chiến.

Nhưng tiếc rằng ở một vài nơi, cán bộ làm sai chỉ thị của Chính phủ và đường lối của Đoàn thể. Họ xa rời nhân dân, không hiểu biết nhân dân. Làm việc thì chỉ dùng mệnh lệnh, chứ không biết tuyên truyền cổ động, giải thích cho mọi đồng bào hiểu rõ và vui vẻ xung phong làm. Thậm chí họ dùng những cách ép uống, cưỡng bức, bắt bớ dân.

Nghe các ông thanh tra báo cáo lại những việc đó, tôi rất đau lòng ! Dù Chính phủ đã ra lệnh trừng trị những cán bộ đó, tôi phải thật thà xin lỗi những đồng bào vì những cán bộ sai lầm mà bị oan ức. Tôi thật thà tự phê bình khuyết điểm của tôi là giáo dục và lựa chọn cán bộ chưa chu đáo.

Các cấp liên khu và tỉnh cũng phải chịu một phần trách nhiệm vì thiếu sót sự kiểm tra chặt chẽ các cán bộ cấp dưới.

Tôi lại xin nói với đồng bào :

Nước ta là một nước dân chủ. Mọi công việc đều vì lợi ích của dân mà làm. Khắp nơi có đoàn thể nhân dân, như Hội

nông dân cứu nước, Phụ nữ cứu quốc v.v... Những đoàn thể ấy là tổ chức của dân, phấn đấu cho dân, bênh vực quyền lợi của dân, liên lạc mật thiết nhân dân với Chính phủ.

Khi có điều gì oan ức, thì có thể do các đoàn thể tố cáo lên cấp trên. Đó là quyền dân chủ của tất cả công dân Việt Nam. Đồng bào cần hiểu rõ và khéo dùng quyền ấy. Cũng như tất cả công dân Việt Nam đều phải hiểu rõ và làm tròn nghĩa vụ kháng chiến cứu quốc.

Tôi mong rằng : từ nay các cán bộ đều biết phê bình và tự phê bình, đều cố gắng sửa đổi lối làm việc theo đúng đường lối của Chính phủ và Đoàn thể, hợp với lòng dân. Cán bộ cấp trên phải luôn luôn đôn đốc và kiểm tra công việc cán bộ cấp dưới. Nhân dân thì giúp Chính phủ và đoàn thể kiểm tra công việc và hành vi của cán bộ. Như vậy, thì chúng ta tránh khỏi nhiều khuyết điểm, phát triển được nhiều ưu điểm, thực hiện đầy đủ nhiệm vụ tổng động viên để chuyển mạnh sang tổng phản công, kháng chiến sẽ mau đến ngày thắng lợi hoàn toàn.

Chào thân ái và quyết thắng
HỒ CHÍ MINH

*Bài in trong cuốn Bác Hồ với
Bình Trị Thiên, Ban NCLS Đảng
Bình Trị Thiên xuất bản năm 1977,
tr, 16 - 18.*

*Có tài liệu ghi bức thư này gửi
vào ngày 01 - 7 - 1950.*

(ĐIỆN) GỬI HỌ NGUYỄN SINH

Nghe tin Anh Cả mất⁽¹⁾, lòng tôi rất buồn rầu,

Vì việc nước nặng nhiều, đường sá xa cách, lúc Anh đau yếu, tôi không thể trông nom, lúc Anh tạ thế, tôi không thể lo liệu.

Than ôi ! Tôi chịu tội bất đễ⁽²⁾ trước linh hồn Anh và xin bà con nguyên lượng⁽³⁾ cho một người con đã hy sinh tình nhà vì phải lo việc nước.

9 - 11 - 1950

CHÍ MINH

(1) Ông *Nguyễn Sinh Khiêm*, anh ruột của Chủ tịch Hồ Chí Minh, sinh năm 1888, tạ thế tại xã Kim Liên ngày 25 tháng 8 năm Canh Dần (1950).

(2) Bất đễ : không trọn tình anh em.

(3) Nguyên lượng : tha thứ.

BÀI ĐIỀU ĐỒNG CHÍ HỒ TÙNG MẬU*

Ngày 1 tháng 8 năm 1951

Chú Tùng Mậu ơi !

Lòng ta rất đau xót, linh hồn chú biết chăng ?

Về tình nghĩa riêng : Tôi với chú là đồng chí lại là thân thiết hơn anh em ruột thịt. Khi hoạt động ở đất khách quê người, khi bị giam ở lao tù đế quốc, khi đấu tranh ở nước nhà, trên 25 năm, đã bao phen chúng ta đồng cam cộng khổ như tay với chân.

Về công việc chung : Từ ngày cách mạng Tháng Tám thành công, chính quyền nhân dân thành lập đến thời kỳ kháng chiến cứu nước, tôi đã thay mặt Chính phủ và Đoàn thể giao phó cho chú những trách nhiệm nặng nề. Khi lãnh đạo Liên khu IV, khi giữ chức vụ Tổng thanh tra và kiêm Hội

* Cụ Hồ Tùng Mậu sinh năm 1896 tại xã Quỳnh Đôi, huyện Quỳnh Lưu, tỉnh Nghệ An, xuất dương sang Trung Quốc năm 1920. Cụ là một người nông cốt trong “Nhóm bí mật” của Việt Nam thanh niên cách mạng đồng chí hội do Bác Hồ sáng lập năm 1925 và đã tham gia việc thành lập Đảng ta. Năm 1930, cụ bị thực dân Pháp bắt giam, mãi tới tháng 3 năm 1945 mới ra khỏi nhà tù. Cách mạng Tháng Tám thành công, cụ được cử làm Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu IV và là Ủy viên Ban chấp hành Liên khu ủy khu IV. Năm 1949, cụ được cử giữ chức Tổng thanh tra Chính phủ và Hội trưởng hội Việt - Hoa hữu nghị. Tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ II năm 1951, cụ được cử vào Ban chấp hành Trung ương Đảng. Ngày 23 tháng 7 năm 1951, cụ hy sinh trên đường đi công tác vào Liên khu IV. (BBT).

trưởng Hội Việt - Hoa hữu nghị, chú không quản khó nhọc, luôn luôn vui vẻ làm tròn nhiệm vụ.

Ngày này, kháng chiến đang tiến sang giai đoạn mới, công việc ngày càng nhiều, đồng bào, Chính phủ và Đoàn thể đang cần những người con đặc lực như chú.

Mất chú, đồng bào mất một người lãnh đạo tận tụy, Chính phủ mất một cán bộ lão luyện, Đoàn thể mất một đồng chí trung thành và tôi mất một người anh em chí thiết. Mấy nguồn thương tiếc cộng vào trong một lòng tôi !

Chú Tùng Mậu ơi !

Đành rằng sự mất, sự còn là luật chung của tạo hoá. Nhưng gặp lúc “sinh ly tử biệt”, thì khó mà ngăn mối xót thương.

Tôi gạt nước mắt, thay mặt Chính phủ, nghiêng mình trước linh hồn chú và truy tặng chú Huân chương Hồ Chí Minh, để nêu công lao của chú đối với đồng bào, đối với Tổ quốc.

Tôi lại hứa với chú : Toàn thể đồng sự và đồng chí sẽ cố gắng noi gương đạo đức cách mạng của chú, noi gương chú đã tận trung với nước, tận hiếu với dân.

Tôi xin gửi lời thân ái an ủi gia quyến chú Tùng Mậu và thui với Bà Cố : xin Bà Cố chớ quá độ đau thương. Dù mất chú Mậu, tất cả chúng tôi đều là như con cháu của Bà Cố.

HỒ CHÍ MINH

*Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch,
tập II, Nhà xuất bản Sự Thật, Hà Nội,
1956, trang 96- 97.*

THƯ GỬI CỤ HÀ VĂN QUẬN

Ngày 5 tháng 12 năm 1953

Kính gửi cụ Hà Văn Quận ⁽¹⁾,

Tôi rất vui mừng biết rằng cụ năm nay thọ 120 tuổi mà vẫn hằng hái lao động và làm gương mẫu cho con cháu trong cuộc phát động quần chúng triệt để giảm tô.

Tôi chắc rằng, đến ngày thực hiện cải cách ruộng đất, người cày có ruộng, cụ sẽ được sung sướng, thanh nhàn hơn.

Kính chúc cụ trường thọ và luôn luôn mạnh khỏe.

Nhân dịp này, tôi kính biếu cụ một cái áo và một huy chương làm kỷ niệm, với lòng yêu mến của tôi.

Chào thân ái

HỒ CHÍ MINH

(1) Cụ Hà Văn Quận. một cố nông theo đạo Thiên chúa, quê ở xã Nghi Thuận, huyện Nghi Lộc, tỉnh Nghệ An.

CỤ GIÀ 120 TUỔI

Ở xã Nghi Thuận,
Tại tỉnh Nghệ An
Cụ Hà Văn Quận
Thọ trăm hai tuổi
Vẫn còn mạnh giỏi
Đan lát liền tay
Con cái chín người,
Nay còn một gái
Năm mươi tám tuổi
Cháu chắt một đàn
Cụ là công giáo nông dân
Bao nhiêu tuổi thọ, cơ hàn bấy nhiêu.
Phát động quần chúng
Nông dân tố khổ
Tham gia tiểu tổ
Cụ tố rất hăng
Công tác đấu tranh
Cả nhà tích cực
Dân làng mến phục,
Nông hội hoan nghênh
Từ nay đường cái thênh thênh
Nông dân lao động vươn mình đứng lên
Khu ủy báo cáo
Chính phủ Trung ương

*Hồ Chủ tịch thương
Viết thư thăm cụ
Và tặng áo lụa
Với chiếc huy chương
Tuổi già đến lúc vinh quang
Người cày có ruộng, thiên đường là đây.*

C.B

*Bài in trong sách “Phát động
quân chúng tăng gia sản xuất”,
Báo Nhân Dân xuất bản 1955 - tr 21 - 22.*

THƯ GỬI NHÂN DÂN VÀ CÁN BỘ CÁC TỈNH CÓ ĐÊ

Thân ái gửi đồng bào và cán bộ những tỉnh có đê.

Mùa mưa sắp đến. Lâu ngày hạn hán, năm nay có thể lụt to. Chúng ta phải tỉnh táo để phòng mọi bất trắc, quyết không được chủ quan.

Chúng ta phải ra sức đắp đê và giữ đê, phòng lụt và chống lụt, để bảo vệ mùa màng và tài sản của nhân dân.

Lụt năm ngoái đã gây cho ta nhiều khó khăn. Chúng ta phải nhớ bài học đau xót ấy.

Tôi tha thiết kêu gọi đồng bào và cán bộ :

- Ra sức đắp đê cho thật vững chắc.

Đến nay, có tỉnh đắp đê đã gần xong, nhưng có tỉnh đắp rất chậm. Chúng ta nhất định phải hoàn thành việc đắp đê vững chắc và kịp thời.

- Quyết tâm chống lụt suốt trong mùa mưa.

Dù nước to đến đâu, đê đập vẫn phải giữ vững. Khi cần, phải động viên mọi lực lượng để chống lụt.

Phòng lụt, chống lụt là như một chiến dịch lớn, trên một mặt trận dài, trong một thời gian khá lâu. Toàn thể đồng bào

và cán bộ phải có quyết tâm vượt mọi khó khăn, làm tròn nhiệm vụ đắp đê và giữ đê, phòng lụt và chống lụt.

Chính phủ sẽ khen thưởng những tỉnh nào, đơn vị và cá nhân nào có nhiều thành tích xuất sắc trong việc đắp đê và chống lụt năm nay.

Ngày 1 tháng 6 năm 1955
Chào thân ái và quyết tâm
HỒ CHÍ MINH

Bản in typô, lưu trữ tại Văn phòng UBND tỉnh Nghệ An.

XÃ KIỂU MẪU

Nam Thượng (huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An) là một trong những xã kiểu mẫu.

Sau trận lụt tháng 9 năm 1954, xã ấy thiệt hại rất nặng. Tiếp đến nạn đói. Song nhờ cán bộ làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ, khéo lãnh đạo nhân dân, kiên quyết tổ chức sản xuất tự cứu và khuyến khích nhân dân giúp đỡ lẫn nhau. Lại nhờ đồng bào tin tưởng và hăng hái. Kết quả là :

Thanh niên đã xung phong sửa chữa nhà cửa cho đồng bào và làm mọi việc khác.

Nhân dân đã giúp nhau 11 tấn lương thực (thóc, ngô, khoai) để ăn mà sản xuất.

Trồng được hơn 100 mẫu ngô, hơn 3.500 bụi bầu bí.

Cấy được hơn 115 mẫu chiêm, và nhiều hoa màu.

Tổ chức canh tuần ban đêm để ngăn ngừa bọn địa chủ phá hoại mùa màng.

Tổ chức các nhóm đào mương, tát nước chống hạn, chống sâu. Tinh thần “tự lực cánh sinh” của nhân dân đã thắng giặc đói.

Xã Nam Thượng đã chống được đói, lại còn giúp được một xã bạn 2 tấn ngô, khoai, đỗ và giúp họ tăng gia sản xuất. Một điều nữa đáng khen là xã Nam Thượng đã khéo kết hợp các việc khác với công việc sản xuất chống đói. Các đoàn

thể sinh hoạt đều. Bình dân học vụ được huyện khen. Thanh niên được bầu làm kiểu mẫu trong tỉnh. Thuế nông nghiệp đúng hạn, đúng mức. Các tổ đổi công cũng được củng cố. Cả xã nuôi được 250 con lợn. Hiện nay, đồng bào trong xã đang thi đua trồng thêm rau, thêm khoai. Đó là xã kiểu mẫu mà các xã khác nên bắt chước.

C.B

*Bài đăng báo Nhân dân
Số ra ngày 21 - 6 - 1955*

LUỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU NHÂN DÂN NGHỆ AN NGÀY 14 THÁNG 6 NĂM 1957

Thưa các cụ phụ lão,

Thưa các đại biểu,

Hiện nay, ở đây có đại biểu các cụ phụ lão, công nhân, nông dân, bộ đội, trí thức; có đại biểu phụ nữ, thanh niên, anh em bộ đội phục viên, đồng bào miền Nam tập kết, thương binh, bệnh binh, đồng bào dân tộc thiểu số, đại biểu tôn giáo, gia đình liệt sĩ và chiến sĩ, anh hùng và chiến sĩ thi đua, đại biểu các nhà công thương, các cháu học sinh, nhi đồng và đại biểu Hoa kiều. Chúng ta có thể nói rằng :

*Chúng ta đoàn kết một nhà,
Ấy là nghĩa trọng, ấy là tình sâu.*

Tôi thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ gửi đến các cụ và tất cả đại biểu lời chào thân ái.

Tôi là một người con tỉnh nhà đã hơn 50 năm xa cách quê hương. Hôm nay là lần đầu trở về thăm tỉnh nhà. Có thể nói là :

*Quê hương nghĩa trọng tình cao
Năm mươi năm ấy biết bao là tình !⁽¹⁾*

(1) Bác rời quê hương theo cha vào học ở Huế lần thứ 2 vào khoảng năm 1905 - 1906, rồi đi tìm đường cứu nước. (BBT).

Cố tài liệu ghi : *Quê hương nghĩa nặng tình sâu*

Năm mươi năm ấy biết bao nhiêu tình !

Đã lâu về quê hương, thì thường tình người ta tủi tủi, mừng mừng. Tôi không thấy tủi tủi, mà chỉ thấy mừng mừng. Mừng mừng là vì sao ? Từ lúc tôi ra đi và bây giờ trở lại, thấy nước ta nói chung, tỉnh ta nói riêng có thay đổi rất nhiều. Thay đổi quan trọng nhất là lúc tôi ra đi, nước ta đang còn bị thực dân cai trị, đồng bào ta đều là những người nô lệ, bây giờ trở về thì đồng bào miền Bắc nước ta nói chung, Nghệ An nói riêng, là những công dân tự do, làm chủ nước nhà. Đó là thay đổi to nhất.

Tôi có mấy ý kiến bày tỏ với các cụ và các đại biểu :

1. Trước hết là nhắc lại thành tích vẻ vang của tỉnh nhà :

Trong kháng chiến, tỉnh nhà đã có hơn 8 vạn thanh niên vào bộ đội, hơn 1 vạn 5 ngàn dân quân du kích, hơn 1 triệu dân công phục vụ kháng chiến, trong đó có 96 đơr vị và cá nhân đã có thành tích vẻ vang và được Chính phủ khen thưởng.

Trong anh hùng quân đội thì tỉnh ta đã có 8 vị. Đó là các đồng chí Cù Chính Lan, Phạm Minh Đức, Nguyễn Quốc Trị, Đặng Quang Cẩm, Trần Can, Phan Tư, Nguyễn Thế Như, Đặng Đình Hồ. Đây là những người con ưu tú của nước nhà và của tỉnh ta, những người đã làm rạng danh Tổ quốc, rựng danh tỉnh nhà.

Hồi kháng chiến, anh chị em công nhân Trường Thi, Bến Thủy vận chuyển rất nhiều máy móc đưa lên chiến khu, phục vụ kháng chiến. Đồng bào nông dân đã cung cấp gạo kháng chiến hơn 10 vạn tấn lương thực. Anh em trí thức đi đào tạo hàng ngàn học sinh để cung cấp cho quân đội, huấn luyện thành cán bộ quân sự. Đồng bào công thương cũng đều đoàn kết tham gia kháng chiến. Do sự đoàn kết và cố gắng ấy mà tỉnh ta đã góp một phần xứng đáng vẻ vang trong cuộc kháng chiến hắng lợi. Cả thế giới đều nghe tiếng, kính phục nhân dân ta.

Trong lúc kháng chiến, đồng bào ta cố gắng như thế, bây giờ, trong lúc hoà bình, đồng bào ta cũng đã cố gắng để xây dựng nước nhà.

a. Về nông nghiệp, đồng bào ta đã khôi phục lại hệ thống nông giang phía bắc và nam. Những hệ thống nông giang ấy tưới được hơn 4 vạn mẫu tây ruộng. Làm được như thế là do đồng bào ta cố gắng, mà anh chị em trí thức cũng góp phần không ít. Hệ thống nông giang ở tỉnh ta bây giờ làm được tốt hơn hệ thống nông giang hồi Pháp làm. Như thế tỏ ra đồng bào chúng ta đã làm được hơn Pháp, hơn thực dân. Đồng bào đã đắp đê sông Cả, đắp đê nước mặn, vét cống nông giang, đã dùng hơn 1 triệu rưỡi công. Năm ngoái đã đào hơn 12.000 cái giếng để chống hạn. Trước kia, lúc thực dân còn thống trị, ta thường mất mùa, miền Bắc thường thiếu ăn. Còn bây giờ, nhờ cố gắng, nhân dân ta đã làm chủ nước nhà, cho nên đã 4 vụ liền được mùa. Chúng ta chẳng những đủ lương thực cung cấp cho nhân dân, bộ đội, mà lại còn thừa gạo. Đó là một thắng lợi lịch sử của nhân dân ta.

Trong nông nghiệp, tôi muốn nêu một công trạng của chị em phụ nữ tỉnh ta. Đó là phong trào chăn nuôi gia súc. Tôi được nghe báo cáo là trong 165 xã đã nuôi thêm được 14.190 con lợn, trung bình mỗi xã được 86 con. Thế là tốt. Nhưng còn phải cố gắng thêm. Thêm mỗi xã 86 con thì còn ít, nhưng bước đầu thế là tốt. Tôi mong phong trào này sẽ phổ biến cho toàn tỉnh ta và phổ biến cho các tỉnh chung quanh ta nữa. Anh Sơn và Nghi Lộc, phong trào trội hơn, tốt hơn. Nếu đúng như thế thì chúng ta phải khen chị em phụ nữ Anh Sơn và Nghi Lộc. Nhưng chúng ta thử đặt câu hỏi : Vì sao chị em phụ nữ Anh Sơn, Nghi Lộc làm được mà chị em các huyện khác không làm được? Chị em Anh Sơn, Nghi Lộc nên gắng

hơn nữa, còn chị em các huyện khác thì phải thi đua cho kịp chị em Anh Sơn, Nghi Lộc. Về chăn nuôi cũng như tăng gia sản xuất là ích nước lợi nhà.

Tôi cũng muốn nêu một số cá nhân có thành tích. Chị Trương Thị Tâm ở Nghĩa Đàn một mình nuôi 300 con gà, 4 con lợn; đồng thời làm ruộng, làm công tác xã hội, làm tổ trưởng phụ nữ. Đây là một phụ nữ anh hùng. Anh hùng không phải “đông chinh tây phạt”, hoặc cứ làm cái gì kỳ khôi xuất chúng mới là anh hùng. Nuôi được nhiều lợn nhiều gà, tăng gia sản xuất, tiết kiệm, tham gia công tác xã hội tốt, như thế là anh hùng, như thế là chiến sĩ. Các chị em ở đây cứ cố gắng thì ai cũng có thể làm anh hùng, chiến sĩ. Không có việc gì khó. Về nông nghiệp thì chúng ta có anh hùng nông nghiệp Hoàng Hanh, có các chiến sĩ Vi Văn Vẩn, Nguyễn Sĩ Cháp, Kha Thị Bình, Phạm Đào. Nếu trong kháng chiến, chúng ta có những anh hùng, chiến sĩ. Đó là đội tiên phong để xây dựng lại kinh tế nước nhà. Đó cũng là những người con ưu tú làm cho tỉnh nhà vẻ vang.

b. Về mặt công nghiệp, với sự cố gắng của đồng bào ta và với sự giúp đỡ vô tư của các nước anh em và các nước bạn khác, chúng ta đã xây dựng được nhà máy nước, kho dầu, cảng Bến Thủy, nhà máy điện, nhà máy cưa, nhà máy sợi, nhà máy xay gạo, lò than. Đó là do sự cố gắng chung của đồng bào mà đặc biệt là anh chị em công nhân. Nói đến đây, tôi muốn thay mặt đồng bào cảm ơn các nước anh em ta, trực tiếp là cảm ơn các đồng chí chuyên gia đã xa quê hương đến đây để giúp chúng ta xây dựng nước nhà.

c. Bây giờ nói về thanh niên, trước hết nói về thanh niên là học sinh. Tỉnh ta có hơn 7 vạn học sinh. Thế là khá, nhưng trong đó chỉ có 32 học sinh gái ở cấp III và 865 học sinh gái

ở cấp II là còn ít. Thế thì các cháu gái phải cố gắng, các vị cha mẹ đừng tiếc công mà giữ con gái ở nhà, không cho các cháu đi học. Ngoài ra, chúng ta có 5 vạn cháu bé học vỡ lòng. Đó là phát triển về văn hoá bước đầu.

Mục đích học để làm gì ? Không phải như khi trước, học để kiếm bằng, để làm ông thông, ông ký. Chúng ta học cho tốt để lao động cho tốt. Chắc các cháu học hết lớp này rồi đến lớp khác. Mục đích cuối cùng là tú tài hay cái gì đó, có phải không ? Phải ! Nhưng đỗ tú tài rồi làm gì ? Bây giờ công nghiệp ta càng ngày càng phát triển thì người công nhân trình độ văn hoá ngày càng cao. Tổ quốc cần những công nhân có trình độ văn hoá cao. Nông nghiệp cũng dần dần tiến lên, người nông dân cũng cần có trình độ văn hoá. Có như thế thì mới đẩy nền kinh tế lạc hậu của chúng ta bây giờ thành nền kinh tế tiên tiến, chứ không phải học ra là để đi làm quan. Sự thực bây giờ chúng ta không có quan nữa. Nếu có quan là hạng quan liêu. Còn tất cả những cán bộ trong Chính phủ, trong chính quyền từ Bác đến cán bộ các khu, các tỉnh, các huyện, cho đến xã đều là đầy tớ của nhân dân. Khi trước các cháu chưa nghe nói học để làm đầy tớ nhân dân, bây giờ phải biết học để làm đầy tớ tốt của nhân dân.

Bác nói để các cháu biết : Ở Liên Xô, nền giáo dục phổ thông 10 năm, tức là đỗ tú tài. Mỗi năm đào tạo hàng triệu cậu tú, cô tú, rồi các cậu tú, cô tú ấy cũng đi vào nhà máy, cũng đi vào nông trường để phục vụ nhân dân, để lao động sản xuất. Các cháu phải tiến và bây giờ phải như thanh niên Liên Xô.

d. Về bình dân học vụ, tỉnh ta cũng khá tiến bộ, như xã Diễn Liên đã xóa nạn mù chữ, được Chính phủ thưởng Huân chương. Chính phủ đang để sẵn một giải thưởng cho thành phố Vinh và mong thành phố nhà ta làm sao mà lấy được giải

thường ấy. Các đại biểu thành phố nghĩ thế nào : - “Xin cố gắng ạ”, - các đại biểu đáp).

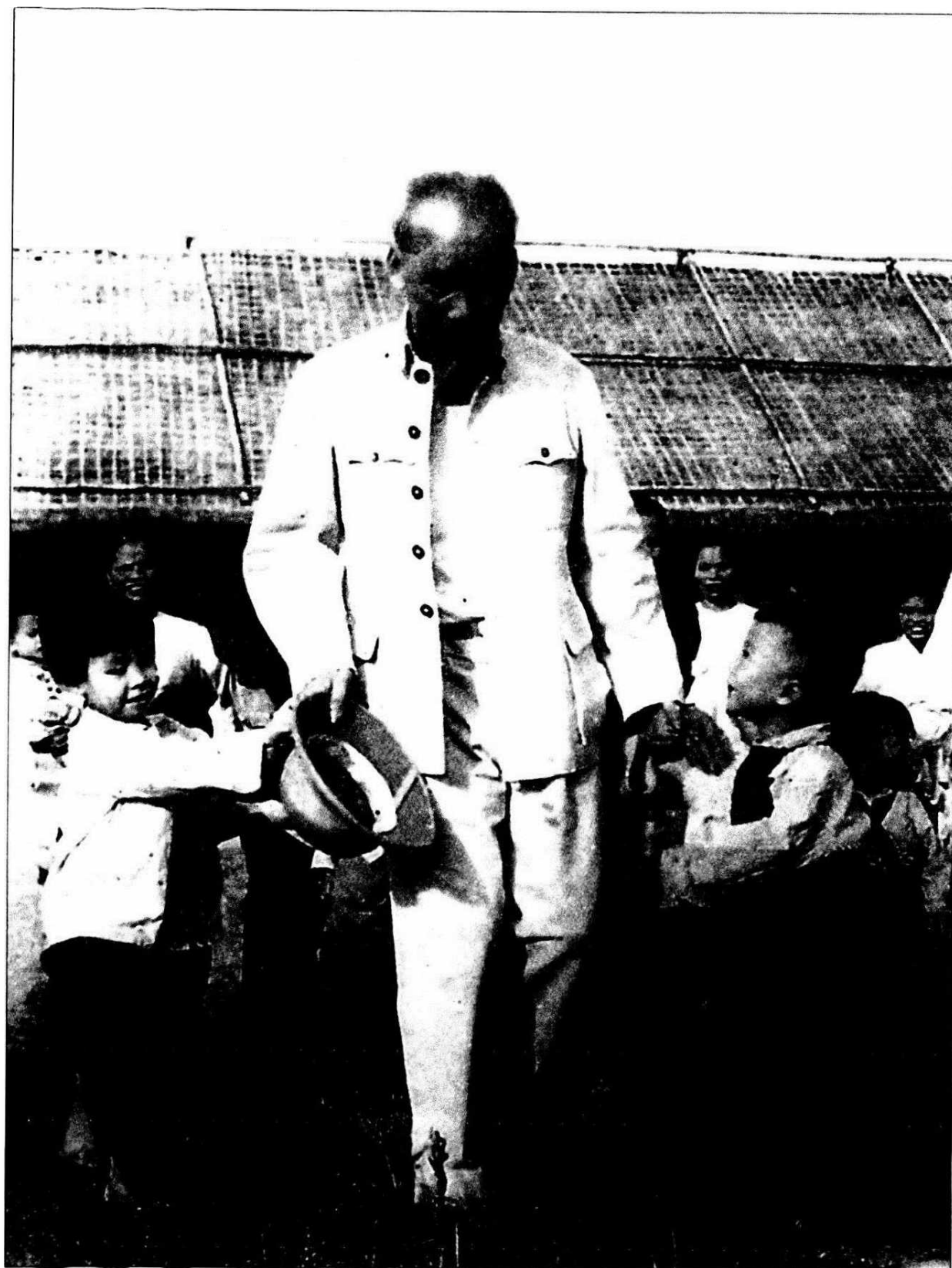
Huyện Con Cuông cũng là huyện thượng du, bình dân học vụ cũng tốt : trong 107 xóm đã có 105 lớp. Tổ đổi công cũng tốt : có 62 phần trăm nông dân lao động đã vào tổ chức. Đồng bào có nên đề nghị Chính phủ thưởng cho huyện Con Cuông không ? (Cả hội trường vỗ tay rầm rộ). Đoàn thanh niên có thành tích, nhưng cũng phải cố gắng. Phải làm gương mẫu trong việc đoàn kết, học tập, tăng gia sản xuất và tiết kiệm. Các cháu thanh niên có hứa làm được không ? (“Thưa Bác, làm được ạ !” - toàn thể đồng thanh đáp).

e. Việc y tế xã hội tỉnh nhà phát triển cũng khá, nhưng còn phải cố gắng nhiều trong việc vệ sinh, phòng bệnh. Bởi vì, việc y tế đối với sức khỏe, đối với tính mạng của nhân dân rất quan trọng, cho nên các cán bộ y tế cần phải cố gắng nhiều.

Đây là nói thành tích của đồng bào ta trong thời kỳ kháng chiến và từ khi hoà bình lập lại. Nhưng có chắc đồng bào ta chỉ có ưu điểm mà không có khuyết điểm không ? Có vui lòng nghe tôi nói một vài khuyết điểm không ? (“Dạ có ạ” - Mọi người đáp). Đồng bào đã tán thành thì tôi nói : thuốc đắng dã tật, nói thật không sợ mất lòng.

2. Về khuyết điểm, tôi chỉ nêu mấy điểm chung :

Đồng bào ta cố gắng tăng gia sản xuất, nhưng không chú ý đến tiết kiệm. Sản xuất và tiết kiệm phải đi đôi với nhau. Nếu sản xuất mà không tiết kiệm thì cũng như rót nước vào cái ống không có đáy, rót vào miệng nó chảy đi hết. Không tiết kiệm tức là lãng phí. Tôi nói một thí dụ : trong dịp tết vừa rồi có những huyện giết hơn 400 con trâu bò. Ăn rồi, sau không có trâu bò cày. Như ngày mồng năm tháng Năm vừa

Bác Hồ thăm nhà trẻ miền Nam tại Vinh (15-6-1957)

rồi là ngày Trung Quốc kỷ niệm Khuất Nguyên, một nhà thơ rất giỏi, rất yêu nước. Thế mà, ngày xưa bọn phong kiến nước ta cũng nhân đó làm một dịp ăn uống, cũng đi tết, đi lễ. Đồng bào ta nói đả đảo phong kiến, nhưng sự thật làm quá phong kiến. Có xã hôm ấy giết hết 3 trâu bò. Thế là không tốt.

Tôi nghe báo cáo thì việc nấu rượu, uống rượu ở tỉnh nhà cũng tương đối bừa bãi, việc đó là có hại đến thuần phong mỹ tục, có hại đến sản xuất, là làm trái với chính sách của Đảng và Chính phủ. Chính sách của Đảng và Chính phủ là cốt làm lợi cho dân. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng và Chính phủ không có lợi riêng nào khác. Đồng bào nơi nào đã làm như thế thì nay phải sửa đổi.

Một điểm nữa là năm ngoái thiếu 30 phần trăm thuế nông nghiệp. Thuế công thương cũng thất thu nhiều. Chính phủ thu tiền của dân không phải bỏ vào túi, mà để xây dựng và để giúp dân trong lúc cần thiết, như giúp nông dân mua nông cụ, trâu bò. Nhưng đồng bào vay ngân hàng 2.000 triệu rồi đến bây giờ không chịu trả.

Ngoài ra, Chính phủ vì muốn làm mùa cho kịp thời nên cho đồng bào vay giống. Bây giờ đồng bào đang mắc nợ Chính phủ 3.000 tấn lúa giống cũng không chịu trả. Thế có đúng không ? (“Thưa Bác, không đúng ạ !” - mọi người đáp). Một khuyết điểm của đồng bào nữa là không chú ý đầy đủ đến việc đắp đê, giữ đê.

Đây là những khuyết điểm nói chung. Đồng bào có nhận thế không ? Tôi phê bình có quá đáng không? (“Đúng lắm ạ” - Mọi người đáp).

3. Bây giờ tôi nêu mấy nhiệm vụ của đồng bào tỉnh nhà và đồng bào toàn miền Bắc nói chung :

Có một số đồng bào than phiền : vì sao hoà bình đã gần 3 năm mà về kinh tế cũng chưa thay đổi gì mấy, về đời sống cũng chưa thay đổi gì mấy, đường sá cũng chưa tốt mấy v.v... Đó là do số đồng bào ấy chưa hiểu những khó khăn của toàn dân ta, khó khăn của Đảng và Chính phủ ta.

Đồng bào đều biết, nước ta bị 80 năm nô lệ, bị thực dân áp bức, bóc lột đến xương đến tủy, nước ta lại bị 15 năm chiến tranh tàn phá. Lúc thực dân Pháp bỏ đi, nó lại phá thêm một ít nữa. Nó để lại cho ta bệnh tật, dốt nát, thất nghiệp và nghèo khổ. Hoà bình mới lập lại chưa đầy 3 năm. Bây giờ, chúng ta so sánh với một nước tiên tiến trên thế giới là Liên Xô. Đồng bào đều biết, ở Liên Xô công nhân, nông dân sinh hoạt đều sung sướng, trí thức, bộ đội, cán bộ đều sung sướng, nghĩa là toàn dân sung sướng.

Nhưng có một điều chưa chắc đồng bào đã nhận thấy là làm thế nào để được sung sướng như thế. Chỉ thấy cái tốt đẹp, sung sướng, nhưng chưa thấy đoạn đường nhân dân Liên Xô đi kể từ lúc cách mạng thành công đến bây giờ. Đoạn đường ấy thế nào ? 18 năm nhân dân Liên Xô phải thắt lưng buộc bụng, nhịn đói, nhịn khát, nhịn ăn, nhịn uống để mà tăng gia sản xuất và xây dựng. Thế là sau 18 năm chịu cực, chịu khổ phấn đấu rồi mới cải thiện được sinh hoạt. Dần dần, từ một nước nông nghiệp lạc hậu, bây giờ thành một nước công nghiệp lớn nhất trên thế giới. Từ cực khổ, đói khát mà bây giờ sinh hoạt vật chất, và tinh thần của nhân dân Liên Xô có thể nói là sung sướng.

Xin đồng bào nhớ lại là 18 năm, 200 triệu dân, đất là một phần sáu địa cầu. Nước ta thì thế nào ? Nước ta tạm thời chia làm hai miền, miền Bắc nước ta chỉ có 13 triệu dân. Liên Xô phải đấu tranh 18 năm, ta mới xây dựng trong 3 năm. Đồng

bào có thấy khác nhau không ? (“Dạ, khác ạ” - mọi người đáp). Thế thì tôi hỏi : Nhân dân ta có thể giỏi hơn nhân dân Liên Xô không ? Nhân dân Liên Xô phải 18 năm, ta mới có 3 năm mà muốn cải thiện sinh hoạt, muốn cái gì cũng tốt cả, có cả được không ? Không được. Thế thì chúng ta phải cố gắng nhiều, phải tự lực cánh sinh. Chúng ta có thuận lợi lớn là có sự giúp đỡ của các nước anh em, còn nhân dân Liên Xô lúc đó chỉ một mình. Chúng ta phải cố gắng. Nếu Liên Xô, Trung Quốc và các nước bạn giúp đỡ mà ta không tự lực cánh sinh, giúp ta bao nhiêu, ta chén bấy nhiêu thì như thùng không đáy.

Nếu đồng bào hứa với tôi là thi đua tăng gia sản xuất thực hành tiết kiệm, thì tôi có thể quả quyết hứa với đồng bào rằng, nước ta dù nhỏ, dù lạc hậu, dù bị tạm chia làm hai miền, không đến 18 năm ta cũng nhất định cải thiện sinh hoạt đời sống, chúng ta nhất định sung sướng hơn. Số năm đó do ta quyết định. Chúng ta cố sức thì thời gian sẽ rút ngắn.

Đồng bào đã hiểu hoàn cảnh của nước ta và sự khó khăn của Đảng và Chính phủ rồi. Đảng và Chính phủ đang ngày đêm lo làm thế nào để cải thiện sinh hoạt cho nhân dân. Muốn cải thiện sinh hoạt thì chúng ta phải tăng gia sản xuất, phải thực hành tiết kiệm.

Bây giờ tôi nêu lên mấy nhiệm vụ cụ thể, mong đồng bào chú ý thực hành :

1. Đồng bào ủng hộ việc sửa sai cho tốt, cho nhanh. Tôi muốn hỏi đồng bào : Trước khi cải cách ruộng đất thì nông dân lao động, nhất là bản nông, cố nông mong muốn cái gì ? Họ muốn có ruộng đất. Thế thì nay đã có ruộng đất chưa ? Có rồi. Như thế thì cải cách ruộng đất thất bại hay thắng lợi ? (“Thắng lợi ạ” - cả hội trường đồng thanh đáp). Vì vậy cho

nên, chúng ta nói cải cách ruộng đất căn bản là thắng lợi, nhưng trong đó có những sai lầm. Ta phải nói để sửa cho đúng. Chúng ta không sợ ai chỉ trích, cũng không sợ địch lợi dụng tuyên truyền. Chúng ta nhận rõ những sai lầm và quyết tâm sửa thì nhất định sửa chữa được tốt. Vì vậy, mong đồng bào ủng hộ sửa sai cho tốt.

Sai lầm ấy, tuy có chỗ nghiêm trọng, nhưng đây là sai lầm trong đại gia đình trung, bản, cố nông. Trong việc sửa chữa, chúng ta lấy tinh thần đoàn kết, thương yêu giai cấp, nhất định sửa chữa được. Ở đây làm tốt, nhưng làm chậm quá. Nếu kéo dài thì ảnh hưởng đến sản xuất và các công tác khác. Chúng ta làm tốt mà kéo dài cũng ảnh hưởng. Nếu làm nhanh mà không tốt cũng ảnh hưởng. Phải làm nhanh, gọn và tốt.

2. Đồng bào có tán thành xây dựng nhà máy và công trình thuỷ lợi không ? (“Dạ, tán thành” - mọi người đáp). Lấy gì mà xây dựng ? Phải có tiền. Tiền lấy đâu ra ? Thuế nông nghiệp, thuế công thương nghiệp. Nộp thuế nông nghiệp, thuế công thương nghiệp tức là đồng bào gom góp vào việc xây dựng nước nhà. Vậy, tôi mong đồng bào nộp sòng phẳng và nộp cho gọn, cho nhanh, cho tốt. Những đồng bào nào mắc nợ ngân hàng thì phải trả.

Các nước bạn giúp ta nhưng cũng không đủ, bởi vì các nước bạn còn phải giúp các nước khác nữa. Vì vậy, ta cần mua một số máy móc, một số hàng hoá ở các nước. Muốn như thế thì chúng ta phải lấy cái gì để trao đổi ? Lấy nông sản. Để cải thiện sinh hoạt nhân dân, điều cần thiết là phải ổn định vật giá. Nếu cứ tăng lương mà vật giá cứ cao vọt lên cũng không tốt. Do đó, chúng ta cần nông sản để điều chỉnh thị trường và xây dựng. Mong đồng bào sản xuất và bán nông sản cho Chính phủ.

3. Một điều nữa là phải tăng gia sản xuất và tiết kiệm. Trước hết là mùa tới phải làm cho tốt. Nếu chúng ta không chăm lo vụ mùa để xảy ra đói thì sẽ ảnh hưởng không tốt đến tất cả các việc. Nông dân ta chớ chủ quan. Bây giờ có ăn rồi, không lo giáp hạt nữa, ít chú ý đến hoa màu, như thế không đúng đâu. Tục ngữ có câu “tích cốc phòng cơ, tích y phòng hàn⁽¹⁾. Tăng gia sản xuất thì phải đi đôi với tiết kiệm.

4. Phải sẵn sàng để chống lụt, chống bão. Năm nay có thể có lụt to, bão lớn. Chống lụt, chống bão cũng như chống hạn. Chúng ta chuẩn bị tốt mà không bão, không lụt, không hạn, có thiệt gì không ? Nếu chúng ta chủ quan không chuẩn bị, đến khi bão, lụt, hạn đến thì sẽ thiệt hại như thế nào ?

5. Tỉnh ta đã có truyền thống và có tiếng là có thuần phong mỹ tục. Chúng ta phải phát triển và giữ gìn thuần phong mỹ tục đó. Đừng để rượu chè, cờ bạc... lung tung. Phải tăng cường ý thức giữ gìn kỷ luật, giữ gìn pháp luật của Nhà nước.

6. Để làm những việc trên đây, chúng ta phải thật thà đoàn kết. Trong kháng chiến, trong cách mạng, nhờ đoàn kết mà chúng ta đã thắng lợi. Trong hoà bình, chúng ta nhất định phải đoàn kết để giành lấy những thắng lợi mới và lớn lao hơn. Đoàn kết lương giáo, đoàn kết Bắc Nam, đoàn kết đồng bào thiểu số và đồng bào Kinh, đoàn kết quân và dân.

Các đồng chí thương binh là những người hy sinh một phần xương máu để bảo vệ Tổ quốc. Điều đó là rất đáng quý. Đồng thời, các đồng chí thương binh là những người đã có truyền thống anh dũng, đã được học tập chính trị, đã có tinh thần kỷ luật trong bộ đội ta. Vì vậy, mong các đồng chí thương binh hãy giữ vững truyền thống vẻ vang ấy. Phải thật

(1) Có nghĩa là để dành lương thực phòng đói, để dành quần áo phòng rét.

thà đoàn kết với nhân dân. Tùy khả năng của mình mà làm gương mẫu trong kỷ luật, trong sản xuất tiết kiệm. Các đồng chí nên nhớ : hiện nay, trong các đồng chí thương binh, bệnh binh, các đồng chí quân nhân phục viên đã có nhiều người thành chiến sĩ thi đua. Như thế là rất tốt.

Nói đoàn kết cũng nhắc đến bà con Hoa kiều. Khi trước bọn đế quốc thực dân chia rẽ dân tộc này với dân tộc khác, chia rẽ người Trung Quốc với người Việt Nam. Việt - Hoa là anh em. Chúng ta cùng chung một mục đích, một tiền đồ. Chúng ta cùng chung một chủ nghĩa. Đồng bào ta biết, biên giới nước ta và Trung Quốc có một cửa quan. Từ Tường Giới Thạch về trước, chúng gọi là Mục Trấn Nam Quan. Trất tức là trị, trấn áp. Năm 1949, Trung Quốc thống nhất. Ngay lúc đó, Mao Chủ tịch ra lệnh sửa chữ Trấn Nam Quan thành Mục Nam Quan. Mục là hoà mục, là anh em. Vì vậy cho nên trong đoàn kết quân dân, đoàn kết đồng bào Nam Bắc, đồng bào đa số, thiểu số, đồng bào lương giáo thì đồng bào ta cũng phải đoàn kết với đồng bào Hoa kiều.

Tỉnh ta có truyền thống cách mạng rất vẻ vang. Tôi xin hỏi đồng bào có thi đua với các tỉnh khác để xây dựng tỉnh ta thành một tỉnh gương mẫu không? Đồng bào có cố gắng cựoc không ? (“Quyết tâm” - cả hội trường đứng lên đồng thanh đáp).

Một lần nữa, tôi cảm ơn các cụ phụ lão, tất cả đồng bào, tất cả các cháu. Nhờ các cụ, anh chị em và các cháu chuyển lời chào của Trung ương, của tôi tới tất cả đồng bào hôm nay không có mặt ở đây.

*Hồ sơ lưu trữ tại Tiểu Ban nghiên cứu
lịch sử Đảng Tỉnh uỷ Nghệ An.*

LƯỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN TẠI QUÂN KHU BỘ QUÂN KHU 4, NGÀY 15 THÁNG 6 NĂM 1957

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đưa đến cán bộ và chiến sỹ nam nữ lời chào thân ái.

Bác góp một số ý kiến với các cô, các chú trong công tác. Trước hết, Bác nói đến thành tích và ưu điểm của các chú, các cô :

1. Các chú, các cô đã cố gắng bảo vệ mặt biển, biên giới của Tổ quốc, cùng nhân dân giữ gìn an ninh trật tự, đó là một thành tích đáng ghi, đáng khen.

2. Các chú, các cô đã cố gắng học tập chính trị, quân sự tiến bộ.

3. Các chú, các cô đã giúp nhân dân sửa sai, chống đói, chống lụt, chống bão, chống hạn.

Đó là ba ưu điểm, ba thành tích đáng khen, đáng ghi nhớ.

Bây giờ Bác nói đến khuyết điểm :

1. Tinh thần cảnh giác chưa đầy đủ -có không ? (Trả lời : có !)

2. Có một số chiến sỹ có óc công thần, cho ta đây có thành tích, lâu năm, cho ta là trời, sa xuống cái hố cá nhân chủ nghĩa, suy bì dãi ngộ, quên rằng một cán bộ, chiến sỹ Quân đội nhân dân phải hết lòng phục vụ, không nên một nửa thì phục vụ, một nửa thì suy bì ghen tỵ.

3. Ý thức lao động chưa đầy đủ. Phải biết rằng lao động là vẻ vang. Lao động trí óc là vẻ vang, lao động chân tay càng vẻ vang.

Bác hỏi các cô, các chú : Không có nông dân làm ruộng thì ta có cơm ăn không ? (Trả lời : không). Vậy nông dân làm gì ? Nông dân làm lao động chân tay.

Không có công nhân dệt vải thì ta có áo mặc không? (Trả lời : không). Vậy công nhân làm gì ? Công nhân làm lao động chân tay - Vì vậy lao động chân tay là rất vẻ vang. Lao động gì có ích cho xã hội, cho nhân dân đều là vẻ vang.

Trong các cô, các chú có một số làm lao động chân tay như làm doanh trại cho là không vẻ vang, thế là không đúng.

4. Phải biết chế độ ta, Nhà nước ta, Quân đội ta phải có kỷ luật nghiêm minh, tổ chức chặt chẽ. Có một số các cô, các chú chưa có ý thức kỷ luật và tổ chức, như được đi phép ba ngày thì kéo bốn ngày. - Có không ? (Trả lời : có).

Đó là những khuyết điểm.

Bây giờ Bác nêu nhiệm vụ trước mắt :

1. Phải nâng cao cảnh giác. Nước ta còn tạm chia làm hai miền.

Bọn Mỹ Diệm có muốn ta thành công không ? (Trả lời : không).

Chúng muốn phá hoại ta, chúng tìm trăm phương nghìn kế để phá hoại, cho nên ta phải cảnh giác.

2. Làm cho tốt việc học tập và chỉnh huấn chính trị.

3. Phải cố gắng học tập kỹ thuật quân sự và nghiệp vụ. Các nước bạn ta, nhất là Liên Xô, tiến rất nhiều, tiến không ngừng về mặt này. Những cái ta học trước, cũ mất rồi. Nay

Bác Hồ thăm Nhà máy Điện Vĩnh (15-6-1957)

phải học, càng ngày phải càng cố gắng học. Nếu không thì thoái bộ.

4. Phải chống tham ô lãng phí.

Phải làm sao cho quân đội ta không có tham ô lãng phí.

Phải nâng cao ý thức và kỷ luật lao động.

Phải nâng cao ý thức tiết kiệm.

5. Phải đoàn kết - Quân đội ta đã khá đoàn kết, phải cố gắng đoàn kết hơn nữa. Đoàn kết nội bộ, toàn quân đoàn kết, các chiến sỹ miền Nam và miền Bắc phải đoàn kết chặt chẽ, không chia Nam Bắc, cán bộ và chiến sỹ đoàn kết, quân và dân đoàn kết.

Trong thời đầu cách mạng, quân địch mạnh, ta thì rất yếu, nhưng ta đoàn kết nên thành công.

Mới đầu kháng chiến ta yếu, nhưng kháng chiến thắng lợi cũng vì ta đoàn kết. Phải đoàn kết thật chặt chẽ.

- Các cô, các chú có cố gắng không ? (Trả lời : có!),

- Các cô, các chú có đoàn kết không ? (Trả lời : có!).

Hôm nay nói chuyện với các cô, các chú, thế là Bác có ba điều khen này, 4 điều trách này, và 5 điều dặn dò. Những điều khen thì cố gắng tiếp. Những điều trách thì phải cố gắng sửa chữa. 5 điều dặn dò thì phải cố gắng làm cho đúng.

Bác mong các cô, các chú càng ngày càng tiến bộ.

Hồ sơ lưu tại văn phòng

Tỉnh ủy Nghệ An

THƯ GỬI PHỤ LÃO XÃ NAM LIÊN

Hà Nội, ngày 19 tháng 12 năm 1958

Kính gửi : Các cụ “phụ lão diệt dốt”⁽¹⁾

Tôi xin cảm ơn các cụ đã gửi thư cho tôi, và rất vui lòng được biết rằng xã ta đã thanh toán xong nạn mù chữ.

Các cụ đã ra sức đôn đốc và giúp đỡ đồng bào trong việc bình dân học vụ, như vậy các cụ thật xứng đáng là “lão dương ích trảng”.

Tôi rất mong rằng từ nay các cụ sẽ tiếp tục đôn đốc và giúp đỡ đồng bào trong xã :

- Cố gắng học thêm nữa để nâng cao hơn nữa trình độ văn hoá.

- Đẩy mạnh phong trào tổ đổi công và hợp tác xã một cách khẩn trương và chắc chắn, làm nhiều tiểu thủy nông, dùng nhiều phân bón, cải tiến kỹ thuật, thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, để nâng cao mức sống hơn nữa.

- Đoàn kết chặt chẽ, xây dựng và phát triển mỹ tục, thuần phong.

(1) Ngày 11 - 12 - 1958, các cụ phụ lão xã Nam Liên báo cáo thành tích diệt dốt lên Hồ Chủ tịch. Người gửi thư cảm ơn và khen ngợi.

Hồ sơ lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Như các cụ đã biết, đồng bào trong nước và nhân dân các nước anh em rất chú ý đến xã ta. Vì vậy, xã ta nên cố gắng thành một xã kiểu mẫu về mọi mặt : kinh tế, chính trị, văn hoá và xã hội.

Kính chúc các cụ mạnh khỏe, sống lâu, và nhờ các cụ chuyển lời chào thân ái của tôi đến tất cả anh em, bà con và các cháu thanh niên, nhi đồng trong xã ta và các xã láng giềng.

HỒ CHÍ MINH

MỪNG TẾT NGUYÊN ĐÁN THẾ NÀO ?

(Trích)

... Suốt năm chúng ta thi đua lao động sản xuất. Nhân ngày Nguyên đán, chúng ta vui chơi một hôm để chào Xuân. Việc đó cũng đúng thôi.

Nhưng chúng ta nên mừng Xuân một cách vui vẻ và lành mạnh. Nếu có bao nhiêu tiền đều bỏ ra mua sắm hết để đánh chén lu bù, thế là mừng Xuân một cách lạc hậu, thế là lãng phí, thế là không Xuân !

Nên nhớ rằng, hiện nay chúng ta phải cần kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Không nên vì một cơ gì mà quên nhiệm vụ ấy. Sẵn đây, xin nhắc vài việc làm. Thí dụ :

Việc đáng chê - vừa rồi, vì được mùa to, 20 xã ở huyện Yên Thành (Nghệ An) đã liên hoan hết 123 con lợn, 8 con bò, 3 con bê ! Đó là chưa kể số tiền chi tiêu vào muối, gạo, rượu, chè. Cũng chưa kể những ngày lao động của bà con 20 xã đã mất toi !

Lãng phí tiền của và công sức như vậy, là lỗi tại ai? Lỗi tại các cán bộ huyện, cán bộ xã. Lỗi tại đảng viên và chi bộ !

Các đồng chí cán bộ ta cần phải hướng dẫn đồng bào làm sao cho Tết Canh Tý thành một Tết vui vẻ và tung bừng, đồng thời là một Tết tiết kiệm và thắng lợi.

*Trăm năm trong cõi người ta
Cần kiệm xây dựng nước nhà mới ngoan.
Mừng Xuân, mừng cả thế gian
Phải đâu lãng phí cỗ bàn mới xuân.*

TRẦN LỤC

*Bài đăng ở báo Nhân Dân số 2132,
Ngày 18 tháng 1 năm 1960.*

THƯ GỬI ĐỒNG BÀO THỊ XÃ VINH

Bác được tin vụ cháy ở Thị xã Vinh đã gây thiệt hại cho tài sản của đồng bào. Bác rất phiền lòng. Bác thân ái gửi lời an ủi đồng bào và gia đình cán bộ đã bị nạn cháy⁽¹⁾.

Bác khen ngợi đồng bào, bộ đội, công an, cán bộ ở Thị xã đã hết sức tham gia chữa cháy và giúp đỡ bà con bị nạn. Bác mong rằng đồng bào đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau, cố gắng vượt mọi khó khăn, mau chóng xây dựng lại nhà cửa và tiếp tục làm ăn bình thường.

Chính phủ, Trung ương và chính quyền địa phương đã hết lòng săn sóc, giúp đỡ để góp phần giảm bớt khó khăn cho đồng bào.

Bác nhắc đồng bào và cán bộ cần nâng cao cảnh giác, luôn luôn chuẩn bị sẵn sàng những dụng cụ phòng và giữ lửa không để xảy ra những tai họa như thế nữa.

Chào thân ái
HỒ CHÍ MINH

*Hồ sơ lưu tại Văn phòng
Tỉnh ủy Nghệ An*

(1) Thị xã Vinh nhận được thư Bác ngày 4 tháng 8 năm 1961.

LƯỢC GHI LỜI NÓI CHUYỆN VỚI BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ NGHỆ AN NGÀY 8 THÁNG 12 NĂM 1961

Tất cả các đồng chí đều khỏe cả ? (“Dạ, thưa Bác, khỏe cả” - mọi người đáp).

Trong Tỉnh ủy, nhiều tuổi nhất là đồng chí nào ? (Một đồng chí già đứng dậy). Ít tuổi nhất là đồng chí nào ? (Một đồng chí trẻ đứng dậy).

Ban Chấp hành Đảng bộ ở đây có tất cả bao nhiêu đồng chí ? (“Dạ, 39 đồng chí” - đồng chí Bí thư Tỉnh ủy đứng dậy đáp). Có mấy đồng chí gái ? (“Dạ, 3 đồng chí”). Thế là thế nào ? Các đồng chí gái không được 10 phần trăm. Như thế thì đồng chí gái ít quá. Các chú có nhận thấy thế không ? Không được một phần mười. Ít quá !

Nhiệm vụ trước mắt của chúng ta, cụ thể ở Nghệ An hiện giờ là gì ? Là sản xuất. Muốn sản xuất thì phải làm thế nào ? Phải củng cố hợp tác xã. Muốn củng cố hợp tác xã cho tốt thì phải làm thế nào ? Phải giáo dục. Giáo dục ai ? Giáo dục xã viên hợp tác xã. Ai giáo dục họ ? (“Đảng giáo dục” - mọi người đáp). Nói Đảng cũng rộng đấy. Nhưng trước hết là ai ? Chi bộ. Hễ chi bộ tốt thì hợp tác xã tốt, chi bộ kém thì hợp tác xã kém. Đó là kinh nghiệm chung.

Nói giáo dục chủ nghĩa xã hội thì rộng quá, mà phải nói giáo dục tinh thần làm chủ. Trước hết là chi bộ, rồi thứ hai là

Đoàn thanh niên. Chi bộ tốt, Đoàn thanh niên tốt thì tự nhiên giáo dục xã viên tốt. Muốn chi bộ tốt, chi đoàn tốt, đảng ủy, chi ủy địa phương tốt thì làm thế nào ? (“Dạ, Đảng phải giáo dục” - mọi người đáp). Nhưng cụ thể là ai giáo dục ? (“Dạ, Tỉnh ủy”). Đúng, Tỉnh ủy.

Nghệ An cũng có chỗ tốt, cũng có chỗ vừa; đại khái hợp tác xã tốt, vừa là chừng bao nhiêu phần trăm? Tốt mấy phần trăm ? (“Dạ, 15 phần trăm”). Kém mấy phần trăm ? (“Dạ, 15 phần trăm”). Các chú lấy cái gì để biết ? Ai thống kê ? Họ nêu lên thế thì các chú cứ tin như thế phải không ?

Nói hợp tác xã nông nghiệp mấy phần trăm tốt, mấy phần trăm vừa, mấy phần trăm kém, lấy cái gì mà biết ? (“Dạ, lấy chi bộ để biết”). Các cô, các chú nói như thế là đúng cả đấy. Chi bộ nào tốt là hợp tác xã đó tốt, bởi vì chi bộ lãnh đạo hợp tác xã. Hợp tác xã tốt là hợp tác xã đó làm ăn phát triển. Làm sao mà biết hợp tác xã làm ăn phát triển ? Phải căn cứ vào đời sống của nông dân, thu nhập của xã viên càng ngày càng tiến lên. Hợp tác xã tốt là thế nào nữa ? Chẳng những phát triển kinh tế hợp tác xã, đời sống và thu nhập của xã viên tăng lên, mà hợp tác xã đó lại làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước. Thí dụ : từ việc nộp thuế, trả nợ, bán thóc cho Nhà nước, đến công tác làm thủy lợi, vừa làm nhanh, vừa làm tốt.

Thủy lợi ở Nghệ An còn kém lắm. Trong hội nghị thủy lợi toàn miền Bắc họp ở Hưng Yên, nếu nói về cái kém thì Nghệ An rồi đến Thanh Hóa. Các chú, các cô có nhận thấy thế không ? Nếu nói 40 phần trăm hợp tác xã tốt thì nó sẽ ảnh hưởng, nó sẽ kéo 45 phần trăm hợp tác xã vừa lên, như thế thủy lợi càng tốt. Nhưng thủy lợi còn kém vì hợp tác xã kém.

Hợp tác xã kém vì sao ? Vì chi bộ kém. Mà chi bộ kém, truy nguyên là vì lãnh đạo của Tỉnh ủy. Có phải thế không ?

Lúc kháng chiến, chúng ta lấy cái gì để biết tỉnh, huyện, xã, các đảng ủy lãnh đạo tốt ? Lấy việc tham gia kháng chiến tốt, giết giặc nhiều hay ít, thắng hay bại. Có thể nói : bây giờ chúng ta cũng đang kháng chiến. Trước là kháng chiến chống giặc Pháp, giặc Nhật; nay là chống thiên tai, chống nghèo đói, chống lạc hậu. Muốn chống thiên tai, về mặt kinh tế nói chung thì phải làm tốt thủy lợi để chống hạn, chống úng, tranh thủ được mùa, làm cho đời sống của nhân dân ngày càng tiến lên. Cho nên muốn biết Đảng địa phương của mình mạnh hay yếu, khá hay kém hãy nhìn vào sự lãnh đạo của cấp ủy. Các cô, các chú có đồng ý thế không ? Cố nhiên là cấp ủy Đảng từ xã đến huyện đều có trách nhiệm, nhưng trách nhiệm chính là đội tham mưu của tỉnh, là Tỉnh ủy. Đây là nói về nông nghiệp.

Còn về công nghiệp, về các ngành và tất cả những gì có quan hệ đến quốc kế dân sinh trong tỉnh thì ai chỉ đạo ? Tỉnh ủy. Thương nghiệp không tốt, Tỉnh ủy phải phụ trách. Công nghiệp phát triển tốt, đó là công của Tỉnh ủy , mà phát triển không tốt là Tỉnh ủy phụ trách không đầy đủ. Mình nói nhiều về nông nghiệp, bởi vì bây giờ phải đẩy mạnh nông nghiệp. Muốn đẩy mạnh nông nghiệp thì phải phát triển và củng cố hợp tác xã. Muốn phát triển, củng cố hợp tác xã thì các chi bộ và chi đoàn phải tốt. Muốn chi bộ, chi đoàn tốt thì Tỉnh ủy phải hết sức nắm vững và gương mẫu trong mọi việc. Bây giờ các cô, các chú phải xem lại những việc mà Tỉnh ủy phụ trách, tức là về công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, mậu dịch, văn hoá v.v... Tất cả cái gì về quốc kế dân sinh ở Nghệ An là các cô, các chú phụ trách. Muốn như thế thì phải nắm vững nguyên tắc gì ?

Một là, nguyên tắc đoàn kết nội bộ.

Hai là, nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách.

Muốn làm tốt việc ấy, còn phải gì nữa ? Phải dân chủ nội bộ. Muốn dân chủ nội bộ tốt thì cần gì nữa ? Phải phê bình, tự phê bình. Cái này nó dính cái khác. Nếu các cô, các chú làm tốt việc ấy thì phải làm sao cho nhân dân họ biết, họ hiểu, họ thực hiện mình là người chủ của nước nhà, là người chủ của hợp tác xã. Mọi người dân đều phải hiểu như thế.

Hiểu được cái đó rồi thì phải cần kiệm xây dựng nước nhà, cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trong bộ đội là cần kiệm xây dựng quân đội. Ở các xí nghiệp là cần kiệm xây dựng xí nghiệp. Ở nông thôn là cần kiệm xây dựng hợp tác xã. Đây là đường đi của nó.

Năm nay, so với năm kia Bác về thăm, thấy tỉnh nhà có tiến bộ. Cán bộ và nhân dân đều có cố gắng. Nhưng mà chưa tiến bộ, chưa cố gắng đến mức bây giờ mình đòi hỏi.

Bác xem báo cáo, có hợp tác xã làm khá lắm. Vĩnh Thành là khá đều. Còn có mấy cái nữa thì có mặt này tốt, có mặt kia tốt, có xã chăn nuôi tốt, có xã cải tiến nông cụ tốt, có xã làm thủy lợi tốt, có xã khai hoang tốt ... Cần phải làm thế nào học tập kinh nghiệm của mỗi xã, rồi phổ biến những kinh nghiệm tốt ấy cho các xã khác. Cái đó hình như ở đây làm chưa được tốt lắm. Có phải thế không ? Có cái trước mắt, vì sao mà không học ? Cần lấy kinh nghiệm trong tỉnh mình, tổng kết kinh nghiệm ấy rồi phổ biến cho các hợp tác xã khác học. Nếu làm được như thế thì tiến bộ mau hơn. Thí dụ : nói Vĩnh Thành tốt thì đưa Bác đến thăm Vĩnh Thành. Đồng chí Trung ương nào đến đây thì cứ xách lên Vĩnh Thành. Cái đó cũng

là cái hay. Nhưng phải làm sao cho các xã khác cũng học được Vĩnh Thành. Học tập kinh nghiệm lẫn nhau mà làm cho tốt.

Ở đây có 39 đồng chí thì mấy đồng chí phụ trách về hợp tác xã ? Phụ trách là phụ trách trực tiếp, đi đến nơi xem xét, giúp đỡ, chứ không phải xem trên giấy tờ. Có mấy đồng chí ? Hay là ai cũng phụ trách mà không ai phụ trách ? (“Thưa Bác, có 4 đồng chí”). Có 4, thế thì chỉ có một phần mười đồng chí trong Tỉnh ủy phụ trách. Bác nêu như thế thôi. Các cô, các chú tính toán mà bố trí lại công tác, làm sao có mấy đồng chí, càng nhiều càng tốt, trực tiếp nắm về nông nghiệp, tức là nắm hợp tác xã.

Bây giờ, các cô, các chú phải làm thế nào mà tự túc được lương thực trong tỉnh. Lâu nay, một năm Trung ương phải thêm cho bao nhiêu ? (“Dạ, thưa Bác, 10 ngàn tấn”). 10 ngàn tấn, năm ít nhất cũng đến 6 ngàn tấn. Nông nghiệp ở Nghệ An có thể làm thêm được 6 ngàn tấn, 10 ngàn tấn không ? Các cô, các chú nghiên cứu lại xem. Bác cũng có chủ quan chừng nào nhưng cũng có thực tế chừng nào. Nếu đẩy mạnh hợp tác xã lên, không phải chỉ 45 phần trăm hợp tác xã tốt, mà làm sao chừng 50 phần trăm hợp tác xã tốt, còn những cái kia vừa, không có hợp tác xã kém thì có thể tự túc được lương thực. Cái đó rất cần. Cố nhiên, những công tác khác như công nghiệp, thủ công nghiệp, và các ngành khác cũng phải chú ý. Nhưng nhiệm vụ trước mắt của chúng ta là làm sao có đủ lương thực. Cái đó không dễ đâu. Một mẫu tây sản xuất mỗi năm có thể 6 tấn, có thể 5 tấn, có thể 4 tấn. Mỗi mẫu được 4 tấn thì 10 mẫu có 40 tấn, 100 mẫu có 400 tấn, 1 ngàn mẫu có 4 ngàn tấn. Muốn có 6 ngàn tấn thì phải có hơn 1

ngàn 5 trăm mẫu. Thế thì Nghệ An có thể bằng cách này hay cách khác, vừa vỡ hoang, vừa tăng vụ, vừa làm xen thế này thế khác, có thể thêm 1 ngàn 5 trăm mẫu được không ? (“Làm được ạ” - mọi người đáp). Muốn có 9 ngàn tấn thóc thì phải có 2 ngàn mẫu tây. Ở Nghệ An có thể tìm ra được 2 ngàn mẫu tây không ? (“Được ạ !” - mọi người đáp). Các cô, các chú cũng đồng ý có thể là tìm ra được 2 ngàn mẫu tây.

Lao động trong nông thôn của ta, tính ra đang còn thừa nhiều, lãng phí nhiều. Muốn có gạo, có thóc thì cốt cái gì ? Trước hết là cốt có đất, hai là sức người. Đất mình có, sức người mình có thì không có lý gì không làm được. Tất nhiên còn có lãnh đạo, có kế hoạch, có cái này cái khác nữa. Như ở ngoài Bắc, tỉnh Hưng Yên họ đảm bảo khai hoang 6 vạn mẫu tây trong 5 năm. Không nói đâu xa, ngay ở Nghệ An có tất cả bao nhiêu cây số vuông ? Có 17 vạn. Bao nhiêu dân ? Có một triệu ba. Thế là người mình có, đất mình có, chỉ có cách nào mà dùng được đất ấy, dùng được người ấy, dùng được sức lao động ấy là được. Làm những cái ấy tốt tức là tự túc được lương thực. Các cô, các chú nghĩ thế nào ? (“Dạ, làm được” - mọi người đáp). Làm được, có quyết tâm thì làm được. Mình biết cái ấy không dễ đâu. Đó là cái khó, nhưng quyết tâm thì làm được.

Nói tóm lại, từ nay về sau, các cô, các chú làm sao tìm mọi biện pháp dùng đất, dùng lao động ấy cho tốt để đi đến tự túc lương thực. Đó là trách nhiệm bức thiết của chúng mình ở Nghệ An. Khó mấy chúng ta cũng phải cố mà làm. Các cô, các chú đồng ý không ? (“Đồng ý ạ” - mọi người đáp). Cố nhiên, lúc đưa ra bàn, có người nói : Năm 1962 thì làm được ngay tất cả. Cái đó cũng quá đáng. Nhưng nói làm

khó thế này, thế khác, thì đó cũng là thụt lùi. Phải có quyết tâm, nhưng cũng phải có kế hoạch tiến dần. Thí dụ : bây giờ Trung ương phải cấp thêm cho Nghệ An 6.000 tấn, năm 1962 bớt được 2.000 tấn, rồi năm sau bớt 2.000 tấn nữa là 4.000 tấn, rồi năm sau nữa ...; như thế là được rồi, chứ không phải cái đó làm ngay hôm nay được đâu. Nếu năm sau, ở đây trang trải lấy, không phải nhờ Trung ương nữa thì tỉnh sẽ được giải thưởng. Thế là bớt được 2 năm. Các cô, các chú làm được như thế thì tốt lắm.

Trung ương thường nói nông nghiệp phải toàn diện. Mình không những cốt gạo, ngô, khoai, sắn, bông, mà còn cốt các thứ khác nữa. Cho nên phải toàn diện. Tăng diện tích mà không tăng sản lượng là vô ích, mất công. Nhưng tăng sản lượng cũng phải toàn diện. Lúa là chính, nhưng ngô, khoai, sắn, cũng phải có, cũng phải chú trọng. Nếu chỉ chú trọng lúa mà không chăm nom ngô, khoai, sắn, cũng không được. Hoặc chỉ chăm về cây lương thực mà không chăm về cây công nghiệp cũng là khuyết điểm.

Đây một năm sản xuất bao nhiêu bông ? (“Dạ, 2.000 mẫu tây”). 2.000 mẫu tây được bao nhiêu tấn ? (“Dạ, 1.000 tấn”). 1.000 tấn bông tuy là ít, nhưng nếu chú trọng lương thực mà không có bông thì tức là có ăn chứ chưa có mặc. Mình có cần mặc không ? Cần. Nếu không toàn diện, tức là chú trọng cái ăn chứ chưa chú trọng cái mặc. Thế cho nên, vừa phải chú trọng cái ăn, vừa phải chú trọng cả cái mặc.

Ở đây trồng cây gây rừng thế nào ? Trồng cây gây rừng là rất quan trọng. Bây giờ dân chưa thấy đâu. Có khi các chú cũng chưa thấy. Bác có kinh nghiệm trồng cây trong 5 năm là có thu hoạch. Thí dụ như : nhãn năm năm có quả, các thứ

cây ăn quả khác như bưởi, nếu chiết được thì nhanh thôi, dừa thì 7 năm. Cây thầu đâu 3 năm có thể làm cột được. Lấy trung bình cây 7 năm, cây 5 năm, cây 2 năm, ta cho là 5 năm. Nếu trồng cây nào tốt cây ấy thì trong 5 năm lợi rất to : cây thì làm gỗ được, cây thì ăn quả được. Không biết các cô, các chú có thấy không. Nông thôn của ta, nhà ở của đồng bào phần nhiều đang ọp ẹp, tối tăm, chẳng ra sao, chẳng có hàng lối gì. Có phải thế không ? Dân sinh là cái gì ? Là cái ăn, cái mặc, cái ở. Ba cái đó đều quan trọng. Ăn, mình tăng gia sản xuất được. Mặc, mình tăng gia sản xuất được. Chứ còn nhà ở thì sao ? Muốn làm nhà ở phải có cái gì ? Gỗ. Muốn có gỗ thì phải trồng cây. Nếu bây giờ trở đi không trồng cây cho tốt thì lấy gỗ đâu ? Khi trước nhà nào lo làm nhà nấy, làm thế nào cũng được. Nhưng bây giờ không phải như thế. Bây giờ mình phải đổi mới nông thôn. Nông thôn mình phải quang đãng sạch sẽ. Đồng bào muốn ăn ở tươi mát thì phải có gỗ. Muốn có gỗ thì phải trồng cây. Đã trồng cây thì phải chăm bón. Năm nay Nghệ An định trồng mấy triệu cây ? (“Thưa Bác, kế hoạch là 19 triệu ạ” - một đồng chí đáp”). Các chú cứ làm sao năm nay trồng được 15 triệu mà chết hết nửa thì vô ích. Năm nào cũng trồng, nhưng trồng cây nào phải tốt cây ấy.

Ở Vĩnh Phúc có một xã kiểu mẫu về trồng cây, có những người gương mẫu về trồng cây. Không biết ở đây có không ? Như xã Bắc đến thăm, hợp tác xã trích ra hai người chỉ lo về trồng cây. Cố nhiên, ai cũng trồng nhưng kế hoạch trồng, tiền giống, chăm nom là do hai người ấy lo. Hợp tác xã trả công điểm cho họ trội hơn công điểm các xã viên khác. Nhờ thế, bây giờ xã này cây cối rất um tùm, mặc dù lúc kháng chiến đã bị phá trụi. Cái ấy các cô, các chú cũng nên chú ý.

Thí dụ : năm nay trồng 19 triệu cây, sang năm trồng 19 triệu cây nữa, trong 5 năm thành hàng triệu. Cứ trồng tiếp tục năm này qua năm khác, chứ không phải làm ồ ạt một vài năm rồi thôi. Nếu mỗi năm trồng 19 triệu cây, cứ tiếp tục trong 5 năm, 10 năm thì trồng cả vào trong nhà nữa chứ không phải chỉ ngoài trời. Kế hoạch của Trung ương đề ra cho Nghệ An là bao nhiêu ? (“Đạ, 12 triệu”). Nếu các chú làm được 10 triệu cho tốt thì cũng vừa.

Hôm nay Bác chỉ nói chuyện qua và nhằm vào mấy điểm như thế. Mấy điểm ấy có thể là điểm chính. Còn có những vấn đề gì nữa, ngày mai Bác sẽ nói thêm.

Hồ sơ lưu trữ tại Văn phòng

Tỉnh ủy Nghệ An, bản đánh máy, 1961

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ ĐỒNG BÀO TỈNH NGHỆ AN SÁNG NGÀY 9 THÁNG 12 NĂM 1961

Thưa đồng bào,

Tôi thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm đồng bào, bộ đội, cán bộ, các anh hùng, chiến sĩ thi đua, các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng.

Nhân dịp này, tôi vui lòng khen ngợi đồng bào và cán bộ về những thành tích đã thu được, và nhắc nhở những việc mà đồng bào và cán bộ cần phải ra sức làm:

Về nông nghiệp :

Đồng bào nông dân đã đấu tranh vượt qua những khó khăn do hạn và lụt năm ngoái để lại, và đã đẩy mạnh sản xuất tiến lên. Đồng bào đã ra sức vỡ hoang được hơn 1 vạn 8 ngàn mẫu tây, tăng vụ, trồng xen, cải tiến nông cụ. Các nông trường quốc doanh đều cố gắng nhiều và đã thu được nhiều kết quả như Đông Hiếu ...

Đó là những ưu điểm cần tiếp tục phát triển hơn nữa. Đồng thời, chúng ta phải ra sức sửa chữa những nhược điểm còn lại trong nông nghiệp như :

Các hợp tác xã phải quản lý tốt hơn nữa về kế hoạch sản xuất, về lao động, về kỹ thuật, về tài vụ, phải tăng số ngày công và hiệu suất lao động để tăng thu nhập cho xã viên, phải chống tư tưởng bình quân. Các hợp tác xã phải làm đầy

đủ nghĩa vụ đối với Nhà nước như : nộp thuế, trả nợ, bán thóc v.v... để Nhà nước dùng tiền và thóc ấy vào những việc có lợi cho nhân dân, trước hết là lợi cho nông dân.

Về trồng trọt, phải chú trọng tăng năng suất, sản xuất lúa là chính, đồng thời phải đẩy mạnh hơn nữa việc trồng trọt hoa màu và cây công nghiệp.

Đẩy mạnh hơn nữa việc chăn nuôi gia súc. Hiện nay số trâu có tăng, nhưng bò, lợn đều sụt so với mức kế hoạch.

Đẩy mạnh hơn nữa nghề cá, nghề biển.

Phải đẩy mạnh hơn nữa nghề rừng. Kế hoạch định khai thác hơn 10 vạn thước khối gỗ mà 9 tháng đầu năm mới làm được hơn 78.000 thước khối. Phát triển hơn nữa phong trào trồng cây. Kế hoạch định cả năm trồng 12 triệu cây, nhưng đến nay mới trồng được non 4 triệu cây. Trồng cây nào phải săn sóc cho tốt cây ấy.

Muốn phát triển nông nghiệp thì phải đẩy mạnh công tác thủy lợi. Hiện nay mỗi đầu người làm 3 thước khối, như thế là quá ít. Phải làm nhiều phân bón. Trong vụ chiêm còn 28 phần trăm diện tích cấy chay. Cày cấy phải kịp thời, vụ mùa vừa qua còn 25 phần trăm diện tích không kịp thời vụ.

Đây chỉ nói rất tóm tắt, Bác khuyên đồng bào và cán bộ nghiên cứu kỹ lưỡng và phân khởi thực hiện nghị quyết Hội nghị lần thứ 5 của Trung ương Đảng về kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp và những tài liệu giải thích nghị quyết ấy.

Về công nghiệp :

Công nhân và cán bộ các xí nghiệp đều cố gắng hợp lý hoá sản xuất, phát huy sáng kiến, nâng cao năng suất lao động. Các xưởng cơ khí, phốt phát, lò cao, máy điện v.v... đều có thành tích khá.

Chúng ta phải nâng cao kỹ thuật hơn nữa, đảm bảo hơn nữa chất lượng tốt và giá thành hạ. Cần phải đẩy mạnh phong trào thi đua với Duyên Hải⁽¹⁾, làm đúng khẩu hiệu nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Về thủ công nghiệp :

Thủ công nghiệp bao gồm một số ngành nghề cần thiết cho đời sống của nhân dân và đảm bảo công việc làm cho hơn 66 nghìn người. Chúng ta cần khuyến khích thủ công nghiệp phát triển đúng phương hướng và phát triển tốt.

Về các ngành khác :

Văn hoá, giáo dục, y tế, giao thông, bưu điện, đều có tiến bộ, nhưng đều phải cố gắng để tiến bộ hơn nữa. Hiện nay tỉnh ta còn một số người mù chữ. Bình dân học vụ cần phải cố gắng xoá xong nạn mù chữ, càng sớm càng tốt.

Ngành thương nghiệp phải mua bán công bằng, chớ nên ép cấp, ép giá. Cán bộ phải nắm vững và làm đúng chính sách, phải biết tuyên truyền, giải thích, phải biết dựa vào các tổ chức địa phương, phải biết tính toán thế nào cho Nhà nước và nhân dân đều có lợi, phải dựa vào lực lượng nhân dân để quản lý thị trường cho tốt. Các cấp ủy Đảng phải lãnh đạo chặt chẽ hơn nữa ngành thương nghiệp. Làm như thế thì nhất định hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Bộ đội, công an, dân quân tự vệ tỉnh ta đều hăng hái thi đua làm tròn nhiệm vụ, giữ gìn trật tự trị an, giúp đỡ nhân dân sản xuất. Chúng ta phải luôn luôn nâng cao cảnh giác và tinh thần yêu nước của nhân dân, dựa vào lực lượng của nhân dân, sẵn sàng đập tan âm mưu địch phá hoại.

(1) Nhà máy cơ khí ở Hải Phòng, lá cờ đầu của phong trào thi đua hợp lý hoá sản xuất, cải tiến kỹ thuật trong ngành công nghiệp.

Cán bộ và nhân viên các cấp, các ngành đều cố gắng thi đua công tác, lao động, học tập và đã về nông thôn giúp đỡ các hợp tác xã sản xuất.

Công nhân đều phấn khởi thi đua, phát huy sáng kiến, giúp đỡ đồng bào nông dân sản xuất, tăng cường liên minh công nông.

Thanh niên và phụ nữ đều hăng hái xung phong tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Nói tóm lại, mọi người, mọi ngành đều có cố gắng và có tiến bộ. Như thế là tốt. Riêng về thanh niên và phụ nữ, Bác muốn nêu mấy điểm sau đây :

Tỉnh ta có hơn 22 vạn thanh niên, mà Đoàn thanh niên lao động mới có non 1 vạn đoàn viên. Như thế là quá ít. Đoàn cần phải giáo dục và giúp đỡ thanh niên tiến bộ, chọn lọc những thanh niên tốt, hăng hái lao động và học tập, tổ chức họ vào Đoàn để phát triển và củng cố hơn nữa đội ngũ của mình.

Tỉnh ta có hơn 61 vạn phụ nữ, tức là một nửa số dân. Phụ nữ là một lực lượng lớn trong công cuộc xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tuy vậy, so với nam giới thì địa vị của phụ nữ trong xã hội còn quá thấp kém. Thí dụ: ở Hội đồng nhân dân các xã, phụ nữ chỉ được 15 phần trăm tổng số đại biểu. Ở các cấp đảng ủy và chi ủy có 5 phần trăm là nữ đồng chí. Chúng ta phải có phương pháp đào tạo và giúp đỡ để nâng cao hơn nữa địa vị của phụ nữ.

Để cải thiện không ngừng đời sống của nhân dân, để xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội, chúng ta phải động viên mọi lực lượng để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm. Nhiệm vụ trước mắt là phấn đấu giành một vụ đông - xuân

thăng lợi, nhằm tự túc lương thực (thóc, ngô, khoai, sắn) và có phần dự trữ, đồng thời phải chú trọng cây công nghiệp. Đó là nhiệm vụ của toàn Đảng và toàn dân ta.

Để hoàn thành tốt nhiệm vụ đó, cần phải tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, trước hết là sự lãnh đạo trực tiếp của Tỉnh ủy. Các cấp bộ Đảng, cần phải thấy hết khả năng của địa phương, nhận rõ trách nhiệm đối với đời sống nhân dân và đối với kế hoạch công nghiệp hoá của miền Bắc nước ta để cố gắng hơn nữa phát triển kinh tế, trước hết là phát triển nông nghiệp, nhằm tự túc lương thực và cung cấp nhiều nguyên liệu cho công nghiệp.

Lãnh đạo cần phải đi vào cụ thể và thiết thực trong tổ chức và chỉ đạo thực hiện. Có phương hướng sản xuất đúng cho từng vùng. Có biện pháp cụ thể cho từng ngành, từng việc. Thường xuyên kiểm tra đôn đốc, tăng cường chỉ đạo kỹ thuật và chỉ đạo quản lý. Đi sâu vào thực tế, đi sát đến cơ sở, nắm chắc mọi tình hình. Bồi dưỡng và phát huy tác dụng của điển hình, rút kinh nghiệm của điển hình mà chỉ đạo phong trào chung để tiến bộ đều. Chống quan liêu mệnh lệnh. Lãnh đạo cần phải chú trọng công tác tư tưởng, công tác xây dựng Đảng và củng cố chính quyền. Bồi dưỡng cán bộ cũ và đào tạo cán bộ mới. Phải giúp đỡ Đoàn thanh niên lao động củng cố và phát triển tốt. Nội bộ phải đoàn kết chặt chẽ, mở rộng tự phê bình và phê bình. Tăng cường chế độ lãnh đạo tập thể và cá nhân phụ trách. Phải khiêm tốn học hỏi cán bộ, học hỏi quần chúng, học hỏi tỉnh bạn. Phải cố gắng học tập lý luận, văn hoá và kỹ thuật.

Các cấp ủy Đảng lãnh đạo tốt, đồng bào và cán bộ đoàn kết nhất trí và phấn khởi thi đua, chúng ta nhất định hoàn

thành và hoàn thành vượt mức mọi kế hoạch mà Đảng và Chính phủ giao cho.

Tỉnh ta là một tỉnh lớn ở miền Bắc, có một vị trí rất quan trọng về kinh tế, chính trị, văn hoá và quốc phòng. Tỉnh ta có nhiều khả năng : đất rộng, người đông, tài nguyên phong phú, nhân dân có truyền thống anh dũng và cần cù. Đồng bào và cán bộ cần phải có quyết tâm phấn đấu xây dựng tỉnh ta thành một trong những tỉnh khá nhất ở miền Bắc. Làm được như thế là tỉnh ta góp phần xứng đáng trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh thực hiện hoà bình thống nhất nước nhà.

Bác thay mặt Trung ương gửi lời thân ái hỏi thăm đồng bào, bộ đội và cán bộ các địa phương.

Chúc đồng bào cố gắng và tiến bộ !

*Hồ sơ lưu trữ tại Khu di tích Kim Liên,
bản đánh máy, 1961.*